

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
2.Mf.31.213/2022/13.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a dr. Sztrókay Eszter Judit ügyvéd (jogi képviselő címe.; ügyintéző ügyvéd: dr. Paragh Györgyi alkalmazott ügyvéd) által képviselt **Felperes1** (felperes címe) felperesnek – a dr. Pap Mónika Alperesli ügyész mint jogi képviselő által képviselt **Alperes1** (alperes címe) alperes ellen ügyészségi szolgálati jogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 11.M.71.131/2021/47. számú ítélete ellen az alperes által 48. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 275.000 (kétszázhetvenötezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 947.075 (kilencszáznegyvenhétezer-hetvenöt) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság döntése és az alapjául szolgáló tényállás

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2022. július 21-én kelt 11.M.71.131/2021/47. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes ügyészségi szolgálati jogviszonyát. A felperes eredeti munkakörbe történő visszahelyezésének mellőzésével megállapította, hogy az ügyészségi szolgálati viszonya a jogellenességet megállapító határozat jogerőre emelkedésének napján szűnik meg. Kötelezte az alperest

elmaradt illetmény címén 7.214.815 forint, elmaradt cafeteria címén 160.232 forint és ezen összegek késedelemi kamatai, ruhapénz címén 300. 000 forint, végkielégítés címén 6.245.082 forint, átalánykártérítés címén 6.245.082 forint, valamint 889.000 forint perköltség megfizetésére a felperes javára. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest 298.176 forint állam által előlegezett költség viselésére és megállapította, hogy a felmerült eljárási illeték az állam terhén marad.

[2] Az általa megállapított tényállás szerint a felperes 2003. október 1. napjától teljesített szolgálatot az ügyészségen és 2008. szeptember 1-től ügyészként végezte a munkáját. 2017. október 16-tól a Munkahely1 dolgozott. A 2018. április 6. napján elrendelt fegyelmi eljárás alapján az alperes a legfőbb ügyész, az ügyészek, és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Üjt.) 82. § (1) bekezdés b) pontja alapján hivatalvesztés fegyelmi büntetéssel sújtotta a felperest. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 70.M.1051/2018/36. számú ítéletével a kiszabott fegyelmi büntetést egy fizetési fokozattal történő visszavetés büntetésre változtatta, és a felperes visszahelyezéséről rendelkezett. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság az 5.Mf.680.296/2019/14. számú ítéletével a fegyelmi büntetés megváltoztatása és a visszahelyezés tekintetben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, mely döntést a Kúria az Mfv.X.10.015/2020/4. számú ítéletével hatályában fenntartotta. A fegyelmi büntetés hatálya 2021. december 15. napján járt le.

[3] A felperes a 2019. december 16-ai állásába történő visszahelyezésekor ismét a Munkahely1ra lett beosztva. Ezen időponttól kezdődően keresőképtelenség, illetve szabadság jogcímén volt távol, ténylegesen munkát nem végzett. 2020 júniusától kezdődően a felperes több esetben is áthelyezési kérelemmel fordult a legfőbb ügyészhez, eredménytelenül. A felperes távolléte alatt 2021. február 1. napjától a Osztály2-nek megbízott osztályvezetője osztályvezető lett, akivel a felperesnek részben a korábbi fegyelmi ügyére is visszavezethető személyes konfliktusa volt.

[4] A felperes 2021. június 21. napján telefonon egyeztetett tanútal, a Osztály csoportvezető ügyészével arról, hogy június 24. napjával ismét keresőképesse válik, egyben jelezte, hogy szabadságra kíván menni. Közölte azt is, hogy áthelyezési kérelmet adott be és nem a megbízott osztályvezetőnél kívánja a szabadságát kiíratni. Az elhangzottakról a csoportvezető telefonon tájékoztatta a főügyészt, aki szóban arról rendelkezett, hogy a felperes az időarányos szabadságát kiveheti, de arról a megbízott osztályvezetővel kell egyeztetnie a szokásos módon. Ugyanezen a napon a felperes felkereste a csoportvezető ügyészt és átadta a keresőképesse nyilvánításáról szóló orvosi igazolást. A csoportvezető ügyész tájékoztatta a felperest arról, hogy az időarányos szabadságról az általános rendelkezéseknek megfelelően az osztályvezetővel kell egyeztetnie. A felperes kijelentette, hogy nem hajlandó szóba állni osztályvezető megbízott osztályvezetővel. A csoportvezető közölte, hogy amennyiben a szabadságkérő lapot nála hagyja a felperes, erről hivatalos feljegyzés kell készítenie. Majd felvázolta azon megoldási lehetőséget is, hogy a felperes a kezelőirodán adja le a szabadságkérő lapját. Utóbbi a szabadságkérő lap átadásának szintén egy elfogadott, szokásos módja volt. Felperes végül ezt a megoldást választotta. Ezt követően a csoportvezető ügyésszel együtt felkeresték a Osztály2-nek ügykezelő irodáját, ahol felperes az irodavezetőnek átadta a szabadságkérő lapot. Az irodavezető ekkor tájékoztatta a felperest,

hogy a megbízott osztályvezető ügyész szabadságon van. A felperes szabadságát végül csoportvezető csoportvezető ügyész engedélyezte.

[5] A történetekről két nappal később a csoportvezető ügyész utasításra hivatalos feljegyzést írt.

[6] A fegyelmi jogkör gyakorlója, főügyész a 2021. július 2-án kelt hat.szám1 számú határozatával fegyelmi eljárást rendelt el az Üjt. 82. § (1) bekezdés b) pontjára hivatkozással a határozatban leírt, a hivatás tekintélyét sértő magatartás gyanúja miatt és utalást tartalmazott az együttműködési kötelezettség megsértésére.

[7] 2021. július 12-én a felperes telefonon kereste a főügyészt. A titkárságán szolgálatot teljesítő ügyészségi megbízott tájékoztatta, hogy hívását nem tudja kapcsolni, és megkérdezte, tud-e segíteni. A felperes közölte vele, hogy biztosan ismeri a nevét és tudja, hogy ő ki, valamint elmondta, hogy megkapta a borítékot és a fegyelmi eljárás mélységesen felháborítja, kikéri magának. Egyben kérte, hogy az üzenetét adják át a főügyésznek.

[8] Még ugyanezen a napon a fegyelmi jogkört gyakorló főügyész a hat.szám2 számú határozatában arról rendelkezett, hogy felperessel szemben a fegyelmi eljárást kiterjeszti további magatartás vizsgálatára az Üjt. 82. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott hivatása tekintélyét sértő magatartással megvalósított fegyelmi vétség gyanúja miatt.

[9] A felperes 2021. július 21-én telefonon hívta tanú2 vezető ügyész fegyelmi biztost és tájékoztatta arról, hogy a 2021. július 23-ára szóló idézést megkapta, azonban betegsége miatt nem tud megjelenni. A felperes e telefonbeszélgetés alkalmával külön kérte, hogy a fegyelmi biztos jegyezze le az általa elmondottakat, melyek a következők voltak:

- „Ennek a fegyelmi eljárásnak tárgya koncepciózus, ellenem szól”.
- „Tavaly főügyész ellenem fegyelmi eljárást indított, de akkor ő maga jelentett be elfogultságot, fegyelmi jogkör gyakorlója volt a fegyelmi jogkör gyakorlója, azt az eljárást megszüntették. Ha akkor elfogult volt, akkor most miért szűnt meg az elfogultsága.”
- Törvényesnek tekinthető-e az ügyben az eljáró fegyelmi biztos?
- Kikéri magának az eljárást.
- „Osztályvezetőt egy toxikus, rosszindulatú embernek tartom, akinek köszönni sem fogok, Geréb, III/III., házmaster”.

[10] A történetekről még ugyanezen napon a fegyelmi biztos feljegyzést készített és továbbította a felperes elfogultsági kifogását. Feljegyzését utóbb azzal egészítette ki, hogy pontosan az hangzott el osztályvezető személye vonatkozásában, hogy felperes „számára”.

[11] Másnap a fegyelmi jogkört gyakorló főügyész a 2021. július 22. napján kelt hat.szám3 számú határozatában szintén kiterjesztette a fegyelmi eljárást a határozatában megjelölt, az Üjt. 82. § (1) bekezdés b) pontja szerinti, az ügyészi hivatás tekintélyét sértő magatartással megvalósított fegyelmi vétség gyanúja miatt, utalva az együttműködési kötelezettség megsértésére is.

[12] Egyben a legfőbb ügyész elfogultsági kifogásként értékelte a felperes által a telefonban elmondottakat és annak a 2021. július 29-én kelt hat.szám4 számú határozatában helyt adott és a fegyelmi jogkör gyakorlójának főosztályvezető főosztályvezető ügyészt jelölte ki. Utóbbi a fegyelmi biztossal szemben elhangzottakat szintén elfogultsági kifogásként értékelte, és annak helyt adva új fegyelmi biztost bízott meg 2021. augusztus 9-én kelt hat.szám5 számú határozatával.

[13] Az új fegyelmi biztos 2021. szeptember 15. napján 10 órára idézte a felperest személyes meghallgatás céljából, ahol a felperes megjelent. A fegyelmi biztos ismertette, hogy mely magatartások alapján indult a felperessel szemben fegyelmi eljárás, amelyeket az Üjt. 82.§ (1) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott fegyelmi vétség megvalósítására alkalmasnak talált. 2021. szeptember 21-én a felperes írásbeli nyilatkozatot tett és több bizonyítási indítványt is előterjesztett.

[14] A fegyelmi eljárás lefolytatása után a legfőbb ügyész a 2021. szeptember 29. napján kelt és 2021. szeptember 30. napján közölt Szem.21.036/535/O/2021. számú határozatával megállapította, hogy a hat.szám6 és a hat.szám3 számú határozatával (az 1. és 3. pontban) érintett magatartások vonatkozásában felperes vétkes az Üjt. 82. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott hivatali kötelesség megszegésével és az Üjt. 82. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott hivatása tekintélyét sértő vagy veszélyeztető magatartással megvalósított fegyelmi vétségben, ezért őt hivatalvesztés fegyelmi büntetéssel sújtotta. Ugyanakkor a fegyelmi eljárást a hat.szám2 számú határozattal érintett magatartás (2. pont) vonatkozásában megszüntette, mivel a cselekmény fegyelmi vétséget nem valósított meg.

[15] A határozat indokolása szerint „azzal, hogy az eljárás alá vont ügyész más ügyészségi alkalmazott – tanúl csoportvezető ügyész – előtt kijelentette, hogy a munkavégzéssel összefüggő konkrét cselekmény során nem hajlandó személyesen kommunikálni (személyesen szóba állni) a hierarchikus szervezetben a beosztása szerinti szervezeti egység vezetőjével (szolgálati felettesével), megsértette a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 6. § (1) bekezdésében és az Mt. 52. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott együttműködési kötelezettségét, mely magatartása az Üjt. 82. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel fegyelmi vétségnek minősül. A határozat azt is rögzítette, hogy a kommunikációtól elzárkózó magatartás indokának, a vezetővel való ellentétnek az együttműködési köteletség megszegése szempontjából nincs relevanciája.

[16] Az indokolás emellett tartalmazta azt is, hogy az eljárás alá vont ügyész más ügyészségi alkalmazottak – tanú1 csoportvezető ügyész és tanú2 kerületi vezető ügyész előtt kijelentette, hogy nem hajlandó személyesen kommunikálni (szóba állni) a jövőre nézve is beosztása szerinti szervezeti egységvezető, osztályvezető ügyésszel, ezzel szintén megsértette az Mt. 6. § (1) bekezdésében és az Mt. 52. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott együttműködési kötelezettségét. A közvetlen hierarchikus vezetővel való személyes kapcsolattartástól való tartózkodás kilátásba helyezése és bekövetkezésének kockázata akadályozza az osztályvezető ügyész által vezetett szervezeti egység végső soron az ügyészség hatékony és szakszerű működését. A felperes e magatartásával is az Üjt. 82. § (1) bekezdés a) pontja szerint fegyelmi vétséget valósított meg.

[17] A határozat értelmében a felperes magatartása az ügyészi szervezet hierarchikus működési rendjével összeegyeztethetetlen, a motivációtól függetlenül alkalmas arra, hogy más ügyészségi alkalmazottak előtt megingassa az osztályvezető ügyész tekintélyét és azt fejezi ki, hogy az eljárás alá vont ügyész kétségbe vonja az osztályvezető ügyész vezető autoritását. A felperes e magatartása ellentétes az ügyészi szervezet hierarchikus működési rendjével, annak alapelvét negligálja. Munkatársa személyére a „Geréb, házmester, III/III., toxikus személyiség” jelzők használata méltatlan és az ügyészi hivatás tekintélyét, valamint az osztályvezető ügyész méltóságát is sérti, amikor közvetlen szolgálati felettesét az általános közvélekedés szerint elítélendő tevékenységet végzett személyekhez hasonlítja, vagy súlyosan negatív értékítéletet közölve másokra káros, mérgező hatással lévő személyiséggként jellemzi. A felperes ezáltal az Üjt. 82. § (1) bekezdés a) és b) pontjára figyelemmel is fegyelmi vétséget valósított meg.

[18] Súlyosító körülményként került értékelésre, hogy a felperes fegyelmi felelőssége korábban már több ízben megállapítást nyert, és részben hasonló jellegű cselekmény miatt súlyos fegyelmi büntetés hatálya alatt állt, továbbá az, hogy két cselekménye is fegyelmi vétséget valósított meg. Ugyanakkor enyhítő körülményként értékelték a felperes hosszabb ideje fennálló ügyészségi szolgálati jogviszonyát.

[19] A legfőbb ügyész a felperes állásából való felfüggesztését, és a határozat kézbesítésétől a jogerőre emelkedésig terjedő időre teljes illetménye visszatartását rendelte el. A felperes 2021. június 24-től július 16-ig szabadságon, majd 2021. december 23-ig keresőképtelen volt. osztályvezető megbízott osztályvezetővel ez idő alatt nem került kapcsolatba.

[20] A felperes a 2019. december 17. napján meghozott - egy fizetési fokozattal történő visszavetés - fegyelmi büntetés lejártát követően 2021. december 16. napjától havi bruttó 837.755 forint összegű alapilletményre és havi bruttó 203.092 forint összegű beosztási pótléokra, összesen 1.040.847 forint illetményre, 2021. december 24-től december 31-ig 3.480 forint, a 2022. január 1-jétől július 21-ig 156.752 forint cafetériára lett volna jogosult, mely összegeket a fegyelmi büntetés miatt nem kapott meg. Az alperes 2022 júniusában

egységesen bruttó 300.000 forint ruhapénzt fizetett, mely összegtől a hivatalvesztés következtében a felperes ugyancsak elesett.

[21] A hivatalvesztéssel összefüggésben, annak következtében a felperesnél erőteljes szenzitivitás és paranoid élményszínezet jelent meg. Emellett a már meglévő diszharmonikus, karakteropátiás vonásai és az azokkal összefüggő maladaptív működési és megoldási módjai felerősödtek. Emiatt felperesnek tartós gyógyszeres kezelésre és pszichés támogatásra volt és van szüksége, melynek időtartama pontosan nem határozható meg. Felperes életminősége romlott, szorongásos hangulatzavara krónikussá vált, feloldatlan belső konfliktusai panganak, szociális élettere és aktivitása beszűkült.

[22] Az elsőfokú bíróság a felperes ügyészségi szolgálati jogviszony jogellenes megszüntetése és a jogkövetkezményei alkalmazása iránt előterjesztett kereseti kérelmét részben találta megalapozottnak.

[23] Elsődlegesen az alperes alaki kifogását vizsgálta, és megállapította, hogy a keresetlevél tartalmi hiányosságaira, ellentmondásaira való hivatkozás nem a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 176. § (2) bekezdés c) pontja, hanem e) pontja alá tartozó körülmény, amely esetben a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja nem teszi lehetővé az eljárás megszüntetését. Tévesnek minősítette az alperes Üjt. 106. § (2) bekezdés b) pontjára alapított érvelését is, figyelemmel arra, hogy a fegyelmi határozatot a munkáltatói jogkör gyakorlója mérlegelési jogkörében hozta és ezen esetre az Üjt. 94. § (3) bekezdése biztosítja a bírósági út igénybevételét.

[24] Érdemben elsődlegesen a fegyelmi eljárás jogszerűségét vizsgálta, mivel a felperesi érvelés alapját a tisztességes eljáráshoz fűződő jog és annak sérelme képezte. Figyelembe vette az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikkében, az Alaptörvény XXVIII. cikk 1. bekezdésében foglaltakat, és a 32/2002. (VII. 04.) AB határozatra, a 8/2004. (III. 25.) AB határozatra, a 7/2013. (III. 01.) AB határozatra, a 21/2014. (VII. 15.) AB határozatra utalással rögzítette, hogy a tisztességes eljárás alkotmányos garanciáinak az eljárás sajátosságaihoz igazodóan a fegyelmi eljárásban is érvényesülnie kell. Ebből eredően a fegyelmi határozatot teljes jogkörrel felülbíró bíróság feladata, hogy amennyiben a megelőző eljárás tekintetében az eljárási garanciák sérelme eléri azt a mértéket, mely miatt már az eljárás, mint egész, tisztességtelennek tekinthető és azt a bírósági eljárás keretében sem lehet utóbb orvosolni, levonja ennek jogkövetkezményeit, és megállapítsa a fegyelmi határozat jogellenességét. A 7/2013. (III. 01.) AB határozat alapján azt vizsgálta, hogy a fegyelmi eljárásnak a felperes által sérelmezett elemei megfelelnek-e a tisztességes eljárás követelményének, másrészt az eljárás egészének tisztességét is vizsgálta.

[25] Rámutatott - az alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. §-ára utalással -, hogy az alperes által lefolytatott eljárást kizárólag a rá vonatkozó rendelkezések keretei között tudta vizsgálni, és az alperestől csak azok a követelmények voltak

számonkérhetőek, amelyeket a rá vonatkozó eljárási törvény, vagy jogszabály kifejezetten tartalmazott [28/2019. (XII. 04.) AB határozat és 3325/2018. (X.16.) AB végzés]. Hangsúlyozta, hogy az alkotmánybíróság számos határozatában hangsúlyozta, hogy a jogszabályok önálló értelmezése és a jogalkalmazás során felmerülő nehézségek feloldása, az egységes jogalkalmazói gyakorlat kialakítása a rendes bíróság hatáskörébe tartozik. Ezért jogértelmezéssel oldotta fel a jogszabályi rendelkezések hiányának mikénti értelmezése tekintetében (nem tiltja, vagy nem engedélyezi kérdéskör) a joghézagból eredő ellentmondásokat, melynek során mindvégig a tisztességes eljárás és a jogbiztonság alkotmányos követelményét tekintette irányadónak.

[26] Az Üjt. 82. § (1) bekezdése, 86. § (1) és (2) bekezdése, 88. § (1)-(3) bekezdése, 90. § (1)-(3) bekezdése, és 91. § (1) bekezdését tekintette irányadónak a fegyelemi eljárás jogszerűségének vizsgálata szempontjából. Nem találta alaposnak a felperes azon megközelítését, hogy az alperest kötötte az a körülmény, hogy az Üjt. 82. § (1) bekezdés a) vagy b) pontja szerinti fegyelmi vétség gyanúja miatt indította meg az eljárását. Ez a konstrukció azonosságot mutat az azonnali hatályú felmondásra irányadó szabályozással, így irányadónak tekintette az utóbbi köré épülő bírói gyakorlatot. Ez alapján nem annak tulajdonított jelentőséget, hogy a törvény a) vagy b) pontját jelölte meg az alperes a fegyelmi eljárás alapjául szolgáló magatartásának, mert a téves minősítésnek nincs relevanciája, ahogy annak sem, hogy az elrendeléshez képest módosított az alperes a minősítésen. Egyedüli tényleges kötőerővel a fegyelmi eljárás alapjául szolgáló magatartás és azok a szempontok bírtak, amelyek alapján az elrendelő fegyelemsértőnek találta az adott cselekményt. Mindezeket túl megjegyezte, hogy az elrendelő és a kiterjesztő határozatok is tartalmazták az ügyészi hivatás tekintélyét sértő magatartásra és együttműködési kötelezettség megsértésére való utalást. Önmagában az, hogy az a jogszabályi hivatkozás szintén nem jelenik meg a határozatban, nem teszi az alperes eljárását jogellenessé.

[27] Értékelte azt is, hogy a felperes a 2021. szeptember 15-i személyes meghallgatásakor részletes tájékoztatást kapott arról, hogy mely magatartásokat miért tekintette sérelmesnek az alperes és azok milyen fegyelmi vétségek megvalósulását vetették fel. A felperes számára biztosított volt az észrevételek és bizonyítási indítványok megtételének lehetősége, így az alapvető garanciális jogai ezen az alapon nem sérültek.

[28] Hangsúlyozta, hogy a felperes azt helytállóan állította, hogy a bírói gyakorlat értelmében egy magatartás a munkajogi szankciók tekintetében csak egy módon minősülhet, a több védett jogtárgy egyidejű sérelmére alapított érvelés büntetőjogi megközelítést takar. Azok az elvek, amelyek a büntetőeljárás sajátjai, nem szolgálhatnak a munkajogi felelősségrevonás alapjául. Álláspontja szerint ugyanakkor ez a fegyelmi határozat érdemét érintő olyan kérdéskör (büntetés kiszabásának arányossága) mely a bírósági eljárásban orvosolható, így ez önmagában nem teszi tisztességtelenné az eljárást.

[29] Megalapozottnak találta viszont a felperesi érvelést a fegyelmi eljárás kiterjesztése tekintetében. Az Üjt. kógens, fegyelmi eljárásra vonatkozó szabályai alapján a tisztességes eljárás követelményének az a szűkítő értelmezés felel meg, hogy amit az Üjt.

kifejezetten nem tesz lehetővé, az nem megengedett, amennyiben az a fegyelemi eljárás alá vont hátrányára történő eltérést eredményez. Úgy ítélte meg, hogy önmagában az a tény, miszerint a kiterjesztő határozat egyebekben mindenben megfelelt az elrendelő határozat követelményeinek, még nem orvosolja azt a problémát, hogy az alperesnek nem volt jogi lehetősége az eljárás kiterjesztésére. A kiterjesztés kérdése olyan garanciális kérdés, amely alapvetően befolyásolja azt, hogy az ügyben milyen tartalmú fegyelemi határozat meghozatalára kerül sor. A fegyelemi eljárás törvényi felhatalmazás hiányában történt önkényes kiterjesztése így már önmagában sérti a tisztességes eljárás követelményét. Az alperes által megjelölt bírósági döntéseket nem tartotta relevánsnak, tekintettel arra, hogy azokban az ügyekben kifejezett hivatkozás hiányában a bíróságok a kiterjesztés kérdését nem vizsgálták.

[30] A fegyelemi jogkör gyakorlójának elfogultságával összefüggésben az Üjt. 92. § (3) bekezdésének rendelkezéseit találta perdöntő jelentőségűnek. Abban a jogalkotó azt a követelményt szabta meg, hogy a fegyelemi jogkör gyakorlójának elfogultsága esetén az eljárást másnak kell lefolytatni. Ezáltal a jogalkotó bemérlegelte az adott „incidens” tisztességtelenségét, és úgy ítélte meg, hogy az orvosolható azáltal, hogy az elfogult fegyelemi jogkör gyakorló helyett más folytatja le az eljárást, és hozza meg a határozatot. Nem volt törvényi kötelezettsége az alperesnek a fegyelemi eljárás ismételt elrendelésére. Megállapította, hogy az alperes arra helytállóan hivatkozott, hogy a fegyelemi biztos által addig foganatosított eljárási cselekményt (tanúl kihallgatását) az új fegyelemi biztos megismételte, így a fegyelemi jogkör gyakorlójának és a fegyelemi biztosnak az eljárás közben megállapított elfogultsága nem hatott ki az eljárás egészének tisztességére. Kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy a végső fegyelemi határozat meghozatalában elfogult személy nem vett részt.

[31] Egyetértett a felperessel abban, hogy a volt fegyelemi biztos tanúkénti meghallgatása az általa korábban vezetett eljárásban több mint aggályosnak tekinthető. Az Üjt. kifejezett jogszabályi rendelkezése hiányában is alapvető garanciális jelentősége van annak, hogy a döntés alapjául szolgáló tényállás és a döntés ne egy elfogult tanú vallomására épüljön. A fegyelemi határozat e körülményt annak ellenére nem mérlegelte, hogy tanú2 – korábbi – fegyelemi biztos elfogultsága ugyanabban az eljárásban megállapításra került. Úgy érvelt, hogy nem lehet eltekinteni attól a körülménytől, hogy a kérdéses tanú fegyelemi biztosként tevékenyen részt vett a fegyelemi eljárásban, és ugyan a tanú elfogultsága, vagy előzetes részvétele az eljárásban önmagában nem eredményezi azt, hogy a tanú nem hallgatható ki, azonban e körülményt a tanúvallomás, mint bizonyíték mérlegelésénél figyelembe kell venni. Mindez kiemelt jelentőséggel bír abban az esetben, ha az adott fegyelemi vétség kapcsán a tanú vallomása az egyedüli bizonyíték. Bár a felperes és a tanú előadása a fegyelemi határozatban rögzített tények jelentős részében a peres szakban is megegyezett, de volt olyan eltérés, amely a felperes magatartásának megítélését érintette. A fegyelemi biztos meghallgatása körüli anomáliákat a konkrét eljárás sajátosságaira figyelemmel már önmagában is alkalmasnak találta arra, hogy kétséget ébresszenek az eljárás tisztességes volta iránt. Egyéb bizonyíték hiányában ennek utólagos orvoslására nem talált lehetőséget.

[32] Nem értett egyet a felperes azon érvelésével, mely szerint a 2021. július 21-i telefonbeszélgetés az Üjt. 90. § (1) bekezdése szerinti meghallgatásnak minősült volna. Az Üjt.-ben jól körülhatárolt eljárási cselekmény az eljárás alá vont ügyész meghallgatása, és az Üjt. csak erre az esetre írja elő a jegyzőkönyv felvételét, az eljárás alá vont más nyilatkozattételei kapcsán azonban nem. Önmagában az, hogy a felperes a fegyelmi eljárást érintő nyilatkozatokat tett, még nem minősítette a vele folytatott beszélgetés az Üjt. szerinti meghallgatássá, ezért a külön jegyzőkönyv felvétele sem volt indokolt. Meghallgatás hiányában nem lehetett megalapozott a felperesnek a figyelmeztetések hiányára alapított érvelése sem. Utalt arra, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogot magában foglaló EJEE 6. cikkének alkalmazásában a fegyelmi eljárások polgári jogi igény érvényesítésének minősülnek. Ezért a figyelmeztetés elmaradása nem eredményezi az eljárás tisztességtelenségét még arra figyelemmel sem, hogy az alperesnél egyébként a fegyelmi eljárás irataiból is kiolvashatóan bevett gyakorlatnak számított.

[33] Megalapozatlannak találta a felperes tartós akadályoztatására való hivatkozását is. Az idézésben a fegyelmi biztos kimerítő tájékoztatást adott Üjt. 90. § (2) bekezdése vonatkozásában, ennek ismeretében a felperes szabad akaratából döntött úgy, hogy rész vesz a meghallgatásán. Utóbb mégis tartós akadályoztatására hivatkozása az eljárás jogellenessége kapcsán szembe megy saját korábbi magatartásával, ezáltal sérti az Mt. 6. § (2) bekezdése szerinti jóhiszemű joggyakorlás követelményét.

[34] Mindezek alapján összességében megállapította, hogy a fegyelmi eljárás sem egyes elemeit, sem egészét tekintve nem felel meg a tisztességes eljáráshoz való jog követelményének, emiatt jogellenes az annak eredményeképpen kiszabott hivatalvesztés fegyelmi büntetés.

[35] A határozat érdemének vizsgálata körében elsődlegesen rögzítette, hogy az alperes a 2021. június 21-i történések kapcsán nem a szabadság engedélyeztetésének felperes által választott módját tekintette fegyelemsértőnek, kizárólag azt a kijelentését rótta a felperes terhére, hogy „nem hajlandó szoba állni” közvetlen felettesével. Ebből kifolyólag csak ezt a kérdéskört vizsgálta azzal, hogy az alperes érdekében állt annak bizonyítása, hogy a sérelmezett kijelentés ténylegesen elhangzott.

[36] A tényállás megállapításához elfogadta tanú vallomását, akinek szavahihetőségével kapcsolatban kételyre alapot adó objektív körülmény nem merült fel. A tanú mindvégig következetesen állította, hogy a felperes részéről elhangzott az inkriminált kijelentés. A tanúvallomás bizonyító erejét nem gyengítette az a körülmény, hogy a 2021. június 23-i feljegyzés nem tartalmazta a felperessel való személyes találkozás minden mozzanatát, kizárólag összefoglalta az eseményeket. A tanú vallomását önmagában nem tette ellentmondásossá, hogy a meghallgatásakor a kérdésekre válaszolva részletesebben adta elő a történéseket. Nem vitatottan a felperes azt közölte a tanúval, hogy az irodán adja le a szabadságkérő lapot, így kizárólag a felperes előadásában jelent meg ellentmondásként ettől eltérő nyilatkozat.

[37] A tanúvallomás bizonyító erejének mérlegelésekor figyelemmel volt arra is, hogy a felperes és a tanú előadása megegyezett abban, hogy a felperes már 2021. június 21-i telefonbeszélgetés alkalmával jelezte, hogy lehetőség szerint nem szeretne találkozni a megbízott osztályvezetővel. Ebből egyrészt azt a következtetést vont le, hogy a felperes tisztában volt a szabadság engedélyeztetése általános rendjével, miszerint a megbízott osztályvezetővel kell egyeztetni. Másrészt a felperes egyértelműen nem kívánt a megbízott osztályvezetőjével találkozni. Azáltal, hogy a felperes szabadságának engedélyeztetése végül egy másik módon valósult meg, mint annak általánosan elfogadott rendje, megerősítette a tanú azon előadását, hogy ennek hátterében az állt, hogy a felperes közölte előzetesen, miszerint nem hajlandó a megbízott osztályvezetővel szóba állni. Semmi nem támasztotta alá azt a felperesi előadást, hogy a főügyész kifejezetten engedélyezte ezt számára. A tanú vallomását erősítették a felperes későbbi megnyilvánulásai is. A felperes nem vitatottan 2021. július 21-én olyan kijelentést tett, hogy „köszönni sem hajlandó” a megbízott osztályvezetőnek. Személyes meghallgatásakor is azt adta elő, hogy mindezt úgy kell értelmezni, hogy képtelen lett volna csoportvezetői irányítása alatt dolgozni, így a sérelmezett kijelentés beleillett a felperes Osztályvezetőt érintő kommunikációs mintázatába. Mindezen körülményeket együtt értékelve igazoltnak találta, hogy a felperes részéről elhangzott az, hogy nem hajlandó szóba állni a közvetlen felettesével.

[38] Annak vizsgálata körében, hogy a sérelmezett kijelentés alkalmas-e fegyelmi vétség megállapítására, figyelemmel volt a bírói gyakorlatra (Mfv.I.10.418/2017/4.), amely szerint a munkatársakkal szemben tanúsított tiszteletlen magatartás, bántó kijelentés az együttműködési kötelezettség megsértését jelenti. Ezáltal az Üjt. 81. § (2) bekezdés a) pontja szerinti fegyelmi vétség alapjául szolgálhat. Értékelte az a körülményt, hogy az alperes erősen hierarchizált szervezet és az ügyészségi alkalmazottakkal szemben másokhoz képest magasabb erkölcsi elvárások érvényesülnek. Egyetértett az alperessel abban, hogy a felperesi közlés az ügyészi szolgálati jogviszony sajátosságaira tekintettel olyan tiszteletlen és bántó kijelentés, amely megalapozza a fegyelmi vétség megállapítását.

[39] Nem tudta megállapítani azonban a fegyelmi határozatban rögzített kommunikációtól való elzárkózás tényét. Önmagában az, hogy az engedélyeztetés nem a megbízott osztályvezetőnél történt, ilyenként nem értékelhető, mivel a szabadságkérő lap kezelőirodán történő leadása elfogadott és bevett gyakorlatnak számított. Nem elzárkózás, ha két jogszerű eljárás közül nem a munkáltató által preferáltat választja az ügyész. Továbbá úgy ítélte meg, hogy a kommunikációtól való elzárkózás kommunikációs helyzet hiányában fogalmilag kizárt, a felperes pedig nem személyesen a megbízott osztályvezetővel közölte azt, hogy nem hajlandó vele szóba állni. A felperesi kijelentést nem követték további történések. A felperes az osztályvezetővel egyáltalán nem találkozott, és a felperes a fegyelmi eljárásban és a perben is állította, hogy amennyiben más megoldás nem lett volna, a közöttük lévő konfliktus ellenére bevitte volna a szabadságkérő lapot a megbízott osztályvezetőnek. Az, hogy a felperes konzekvensen kijelentette, hogy nem tudna együtt dolgozni osztályvezetővel, nem jelenti azt, hogy ne jogszerű módját választotta volna a helyzet megoldásának. Nem nyert bizonyítást, hogy a felperesi kijelentés bármilyen módon akadályozta volna a szervezeti egység működését, az esetlegesen bekövetkező jövőbeni körülményekre a fegyelmi felelősség nem alapozható.

[40] Mindezek alapján kétségesnek találta, hogy a felperesi kijelentés elérte-e azt a szintet, mely indokolta a fegyelmi eljárás megindítását (Üjt. 82. § (3) bekezdés) és úgy foglalt állást, hogy a hivatalvesztés fegyelmi büntetés kiszabása mindenképpen aránytalanul túlzó reakció volt az alperestől, az általa figyelembe vett súlyosító körülmények mellett is. A 2021. július 21-i telefonbeszélgetés kapcsán tanú2 tanú elfogultnak minősült, ez a körülmény a meghallgatását önmagában nem zárta ki, de egyedüli bizonyítékként nem volt alkalmas a fegyelmi határozatban rögzítettek alátámasztására (Pfv.VII.21.359/1999/2.). Ugyanakkor a fegyelmi határozatban foglaltakat a tényekre vonatkozóan a felperes elismerte, egyedüli vitatott körülmény a felek között az volt, hogy a felperes önként, vagy a fegyelmi biztos kérdésére válaszolva adta-e elő negatív véleményét a megbízott osztályvezetőről. A fegyelmi biztos ezt a perben kifejezetten tagadta, a felperes állításait sikerrel nem bizonyította, így a fegyelmi határozattal egyezően rögzítette ekörben a tényállást. Mindezek alapján azt vizsgálta, hogy a felperesi kijelentések és annak körülményei alapján megállapítható-e a fegyelmi vétség megvalósítása.

[41] Tényként rögzítette, hogy a sérelmezett kijelentések egy fegyelmi eljárás keretében hangzottak el, amelyben a felperest megillette a védekezés joga. A fegyelmi eljárás során tett nyilatkozataival a felperes tisztességes eljáráshoz való alapjoga összeütközésbe kerülhetett az eljárásban érintett valamely személy személyiségi jogával. Az alapjogi kollízió feloldása kapcsán utalt a 30/1992. (V. 26.) AB határozatban és 39/2007. (VI. 20.) AB határozatban kodifikált alkotmánybíróági gyakorlatra. Eszerint a fegyelmi eljárás során tett nyilatkozat akkor sérthet személyiségi jogot, ha az kifejezésmódjában indokolatlanul bántó, sértő, továbbá, ha a fél szándékosan, rosszhiszeműen tesz az ellenérdekű fél negatív megítélésére alkalmas valótlan tényállítást.

[42] Mindezeket vizsgálva azt állapította meg, hogy a felperes véleménynyilvánításai túllépték a tisztességes és jóhiszemű eljárás kereteit, és azok nem tekinthetők az ügy tisztázásához szükséges tényállításnak sem. Az ügy tárgya ugyanis a 2021. június 21-én tanú1 és a felperes között történtek voltak, melynek tisztázásához a felperesi kijelentések semmit nem adtak hozzá. Ezek alapján megállapította, hogy a felperes nem a rendeltetésének megfelelően gyakorolta eljárási jogait, amikor felettesét indokolatlanul sértő kijelentésekkel illette.

[43] Nem találta megalapozottnak a felperes magánbeszélgetésre, illetve magánvéleményre való hivatkozását sem. A közlés körülményei és annak tartalma alapján egyértelműen megállapította a szolgálati jogviszonnyal való összefüggést. A felperes a fegyelmi eljárással összefüggésben hívta fel telefonon a fegyelmi biztost, és kérte lejegyezni az általa elmondottakat. Nem tudta a felperes sikerrel bizonyítani, hogy a negatív véleményét a fegyelmi biztos kérdésére válaszolva fejtette ki a megbízott osztályvezetővel összefüggésben. Utalt az Mfv.I.10.418/2017/4. számú döntésben megjelenő bírói gyakorlatra, miszerint a munkaidőn kívül tanúsított tiszteletlen magatartás is megvalósítja az együttműködési kötelezettség sérelmét.

[44] Mindezek alapján megállapította, hogy a felperesi véleménynyilvánítás és a szolgálati jogviszony között releváns kapcsolat volt, amely miatt a felperes véleménynyilvánítási szabadsága csak korlátozott mértékben érvényesülhetett. Utalt a 14/2017. (VI. 30.) AB határozatra és az EBH2018.M.23. számú döntésre, melyek szerint a véleménynyilvánítás szabadságának alapjoga a munka világában csak korlátok között érvényesülhet. A felperes csak olyan módon mondhatott véleményt, hogy annak tartalma, stílusa ne sértse kollegái, felettese, illetve az alperes jogos érdekét. A munkavállaló véleménynyilvánítási szabadsága állt szemben a munkáltató azon érdekével, hogy a fenntartsa a fegyelmet és a nyugodt munkahelyi légkört, illetve megkövetelje mások emberi méltóságának tiszteletben tartását. E két érdek összeütközésének vizsgálatára az Emberi Jogok Európai Bírósága által a Herbai kontra Magyarország ügyben lefektetett tesztet hívta segítségül. Megállapította, hogy a felperesi magatartás sértette a munkáltató jogos szervezeti érdekét, azonban értékelnie kellett, hogy a felperes nem nagy nyilvánosság előtt, hanem egy telefonbeszélgetésben adott hangot a véleményének, ennek konkrét tartalmáról a fegyelmi eljárás miatt értesült a negatív véleménnyel érintett osztályvezető. Nem találta megalapozottnak a fegyelmi határozat azon megállapítását, hogy a felperes terhére rótt magatartás akadályozta volna a szervezeti egység hatékony és szakszerű működését. Ez az alperesi megállapítás csak feltételezésen alapult és időelőtti volt, mivel a felperes a kijelentések idején a tényleges munkavégzést még nem kezdte meg. A támadott intézkedés jogszerűségének vizsgálatakor a beavatkozás arányosságának megállapításához figyelemmel kellett lennie a tisztességes eljárás és garanciák meglétére is, amire helytállóan utalt a felperes a Matúz kontra Magyarország No.73571/10. számú EJEB döntésre is.

[45] Az alkalmazott joghátrány arányosságának értékelése kapcsán a büntetést súlyosító körülményként értékelte, hogy a felperesi közlések kifejezetten bántó tartalmat hordoztak, ennek ellenére úgy ítélte meg, hogy a hivatalvesztés, mint legsúlyosabb fegyelmi büntetés így is aránytalanul súlyos szankció volt. Ezzel összefüggésben utalt a Kúria Mfv.IV.10.112/2021/4. számú döntésére. A felperes nem szemtől-szemben konfrontálódott, a második fegyelmi vétség kapcsán megállapítható volt, hogy munkált benne a fegyelmi eljárás miatti indulat, bár az alperesnek határt kellett szabnia a felperes sértő megnyilvánulásainak, álláspontja szerint ez azonban enyhébb fegyelmi büntetéssel is elérhető lett volna.

[46] Hangsúlyozta, hogy az Üjt. 84. § (4) bekezdése értelmében a kötelezettségszegés súlyát és következményeit, valamint a vétkesség fokát kellett figyelembe vennie a fegyelmi büntetés kiszabásakor az alperesnek. A törvény indokolása a fegyelmi vétséggel arányos büntetést ír elő, más kötelező érvényű szempontot nem rögzít. Nem nyert igazolást az az alperesi gyakorlat, miszerint amennyiben valaki egy fegyelmi büntetés hatálya alatt áll, akkor az adott fegyelmi büntetéshez képest enyhébb súlyú büntetés kiszabására nincs lehetőség. Mindezt a fegyelmi biztосként eljáró tanú2 nem erősítette meg, továbbá 2020-tól jogszabályi lehetőség volt a két fizetési fokozattal való visszavetésre is, vagyis létezett a hivatalvesztésnél enyhébb fegyelmi büntetés. Egy cselekmény minősítésére csak egyféle módon kerülhetett sor. Bár az alperes súlyosító körülményként helyesen vette figyelembe, hogy a felperes fegyelmi büntetés hatálya alatt állt véleménynyilvánítás szolgálati jogviszonyból eredő korlátainak megsértése miatt, ennek ellenére a két fegyelmi vétséget együttesen értékelve is úgy ítélte meg, hogy aránytalanul súlyos volt hivatalvesztés fegyelmi büntetés kiszabása. A felperes fegyelmi büntetés hatálya alatt valósított meg újabb

fegyelemsértést, hasonló magatartás miatt, ez igazolta az alperes határozottabb fellépését, de nem támasztotta alá a legsúlyosabb szankció jogszerű alkalmazását.

[47] Összegezve megállapította, hogy az alperes a fegyelmi eljárás alatt olyan súlyos hibákat követett el, melyek kihatottak a fegyelmi eljárás egészének tisztességére, emiatt az ügyészi szolgálati jogviszony megszüntetése már önmagában jogellenesnek minősült. A fegyelmi határozat érdemét tekintve sem volt megalapozott, ezért az Üjt. 43. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes ügyészi szolgálati jogviszonyát.

[48] A jogkövetkezmények körében az Üjt. 43. § (1) bekezdés c) pontjára, továbbá (2) – (4) bekezdéseire alapította döntését. Nem találta megalapozottnak a felperes elsődleges, a továbbfoglalkoztatása érdekében előterjesztett kereseti kérelmét. Rögzítette, hogy bár a jogszabály a visszahelyezés mellőzésére csak rendkívül indokolt esetben ad lehetőséget, a fegyelmi eljárásban és perben a felek által tett nyilatkozatok alapján az a meggyőződése alakult ki, hogy a felek jövőbeli együttműködése nem életképes. Értékelte, hogy a felek között már azt megelőzően konfliktus alakult ki, hogy a felperes tényleges munkába állt volna, és ez a fegyelmi eljárás ideje alatt tovább eszkalálódott. A perben becsatolt szakvéleményből és a felperes áthelyezési kérelmeiből is olyan következtetés vonható le, hogy a felperes számára az alperesi munkahelyi környezet ártalmas. Mindezek alapján a visszahelyezése mellőzéséről döntött.

[49] Rögzítette, hogy az Üjt. 43. § (4) bekezdése alapján a felperes szolgálati jogviszonya az ítélet jogerőre emelkedése napján szűnik meg, és ezen időpontig jogosult az elmaradt illetményre és egyéb járandóságra. Az alapul szolgáló összeg, a számítási metodika és az igényérvényesítéssel érintett időszak tekintetében a felek között vita nem volt, ezért a keresettel egyezően marasztalta az alperest az elmaradt illetményben és az elmaradt cafetéria összegében. Ezen követelések után a késedelmi kamat iránti igény jogalapját is megalapozottnak találta az Üjt. 153. § (1) bekezdése alapján az Mt. 31. §-a és a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:48. § (1) bekezdésére alapítottan.

[50] A ruhapénzre, mint elmaradt 2022. évi juttatásra vonatkozó kereseti kérelem elbírálásánál az Üjt. 73. § (1) és (3) bekezdésében, valamint az ügyészségi alkalmazottak egyes költségterítéseiről és juttatásairól szóló 17/2016. (XII. 23.) LÜ utasítás 14. pontjában foglaltakat vette figyelembe. Megállapította, hogy a juttatás jogszabályi feltételi között nem szerepel, hogy rendeltetésénél fogva csak munkavégzés esetén jár. Az alperes a jogosultsági feltételeket csak állította, de a Pp. 522. § (1) bekezdés a) pontja alapján bizonyítási kötelezettség ellenére nem igazolta, ezért ezt az igényt is megalapozottnak találta.

[51] Megállapította, hogy az Üjt. 43. § (3) bekezdése alapján a felperes általánymunkakénti munkájára is jogosult volt. A mérték meghatározása körében értékelte a jogsértés

súlyát, ismétlődő jellegét, és a jogellenes hivatalvesztés felperes szakmai és magánéletére gyakorolt hatását. Kiemelt súllyal vette figyelembe, hogy a felperes 18 éves szolgálati viszonya és 13 éves ügyészi karrierje tört meg a jogellenes alperesi intézkedés folytán. A felperes pszichés károsodása kapcsán értékelte a perben beszerezett szakvéleményt, amely szerint a felperes már meglévő pszichés panaszait az újabb hivatalvesztés felerősítette, és az magánéletének életminőségét is kedvezőtlenül befolyásolta. A jogsértés súlyánál figyelembe vette, hogy az alperes formai és a határozat érdemét érintő hibákat is vétett, ezek közül az eljárás kiterjesztése és az alkalmazott szankció aránytalansága önmagukban is súlyos jogsértéseknek minősültek. A jogsértés ismétlődőnek is tekinthető, mivel rövid időn belül második alkalommal eszközölt az alperes jogellenes hivatalvesztést a felperessel szemben. Ellenben a felperes a jogász karrierjét jó eséllyel tudja folytatni, és a szakvélemény szerint pszichés állapota is javulhat a helyzet rendezését követően, ezért a 12 havi általánycátrátítás iránti igényt eltúlzottnak tartva hathavi illetménynek megfelelő összeget talált megalapozottnak. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[52] Az Üjt. 42. § (1) bekezdése és (2) bekezdés f) pontja alapján kötelezte az alperest hathavi végkielégítés megfizetésére, mivel a felperes 2021. december 16-tól alatt már nem állt fegyelmi büntetés hatálya alatt.

[53] A pertárgy értékét a Pp. 512. § (1) és (2) bekezdése alapján 18.738.246 forintban állapította meg. A perköltségről való rendelkezését a Pp. 83. § (3) bekezdésére alapította, erre figyelemmel a felperes 100 %-ban pernyertesnek tekintette. A perköltség összegének a meghatározását a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján mérlegelési körbe vonta. Értékelte a jogvita összetettségét, a felperesi jogi képviselő alapos és magas színvonalú ügyvédi tevékenységét, és azt, hogy a terjedelmes bizonyítási eljárás lefolytatására nem volt szükség.

Az alperes fellebbezése

[54] Az alperes elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését, másodlagosan annak megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását kérte. Első- és másodfokú perköltségre is igényt tartott azzal, hogy részleges pernyertessége esetére a Pp. 83. § (2) bekezdése szerinti szabály alkalmazását kérte a perköltség és a szakértői díj megfizetése körében, egyebekben pedig az ügyvédi munkadíj mérséklését.

[55] Támadta az elsőfokú bíróságnak az eljárás megszüntetésére irányuló kérelmét elutasító és az ítéletben megindokolt 11.M.70.982/2021/5. számú végzését. Érvelése szerint a keresetlevél sértette a keresethalmazatra vonatkozó speciális rendelkezéseket, mivel a Pp. 170. § (2) bekezdés b)-e) pontjaiban, valamint 171. § (1) bekezdés b) pontjában előírtak, azaz az eredeti kereseti kérelmek tény- és jogalapjai, jogi érvelései és bizonyítékai külön-külön nem voltak megállapíthatók a keresetlevél érdemi részéből. Az, hogy utóbb a perfelvétel

során a felperes kereseti kérelmei „összeálltak”, az eljárásjogi megfelelőséget nem pótolják és az eljárás jogilag aggályosnak tekinthető.

[56] Az ítélet érdemét érintően fellebbezése nem érintette az eredeti munkakörbe történő visszahelyezés elutasítására vonatkozó döntést, ahogy az ehhez kapcsolódóan a végkielégítés megfizetésére való marasztalást sem. Egyebekben azonban az ítéletet anyagi- és eljárási jogszabálysértések miatt jogsértőnek és megalapozatlannak tekintette. Álláspontja szerint a fegyelmi eljárásban nem sérült a felperes tisztességes eljáráshoz való joga, vagy ennek részeként bármely eljárási garancia, így az nem is érthette el azt a mértéket, amely miatt az egész eljárás tisztességtelen. Ezért a fegyelmi határozat jogellenessége nem állapítható meg. Az ettől ellentétes elsőfokú álláspont sérti a Pp. 172. §-ának (3) bekezdését, mivel a megállapítási per törvényi feltételei nem álltak fenn. A felperes követelést érvényesített, igényérvényesítésre, marasztalásra irányult [6/2012. (11. 28.) KMK vélemény 4. pontja és annak indokolása].

[57] Az elsőfokú bíróságnak az eljárás kiterjesztésére vonatkozó döntése és indokolása sérti az EJEE. 6. cikkének (1) bekezdését, az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdését, a hivatkozott AB döntéseket, az Üjt.-t és a jogrend egységének elvét. Önmagában a fegyelmi eljárás kiterjesztése a garanciális elemek betartása mellett nem teszi az eljárást tisztességtelenné, ez dogmatikailag kizárt. Az Üjt. 81-99. §-aiban írt szabályokat megtartva folytatta le a fegyelmi eljárást. Az elsőfokú bíróság Kf.VII.40.420/2020/6. számú ítéletére hivatkozása téves, mivel az abban írt tényállással szemben jelen ügyben a kiterjesztő határozatok pontosan megállapított tényállást tartalmaztak, és a precedensnek tekintendő ügyben a vizsgált jogviszony jogi szabályozása is eltérő.

[58] Fenntartotta az elsőfokú eljárásban előadottakat és hangsúlyozta, hogy az eljárás alá vont garanciális jogai biztosítottak voltak, a határozatok tartalmazták a kiterjesztésre vonatkozó rendelkezést és a tényállást. A határozat részletes indokolással volt ellátott, és a felperesnek kézbesítésre került, így a felperes valamennyi terhére rótt cselekmény vonatkozásában előadhatta védekezését. A fegyelmi biztos 2021. szeptember 15-én a személyes meghallgatáson a felperes elé tárta mind a három fegyelmi eljárás tárgyává tett cselekmény tényállását, a felperes védekezéshez való joga biztosított volt, joghátrány a felperest a kiterjesztés miatt nem érte, illet az elsőfokú bíróság sem nevesített indokolásában. A tisztességes eljárásnak az EJEE és az Alaptörvény szövegében nevesített eleme „az észszerű idő” fogalma, ezért éppen a kiterjesztés felelt meg a tisztességes eljárás követelményrendszerének. Ellenkező esetben az elsőfokú bíróság értelmezése alapján a két fegyelmi eljárást egymással párhuzamosan kellett volna lefolytatni, amely miatt az észszerű időn belüli elbírálás nem lett volna biztosított. A felperes maga is azt várta az eljárástól, hogy az mielőbb lezáruljon.

[59] Az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy a fegyelmi eljárás polgári jogi igényérvényesítésnek minősül, ami jelentősen hasonlít a büntetőeljáráshoz, ez utóbbi lehetővé teszi pl. nyomozati szakban az elkövető újabb cselekményeire az eljárás kiterjesztését. A többről a kevesebbre következtetés elvéből adódóan nem tekinthető önkényes

joggyakorlásnak a kiterjesztés, sőt ez felel meg a jogrend egysége elvének és a jogbiztonságnak. Azzal, hogy a büntetés kiszabására egyetlen fegyelmi eljárásban kerül sor, az eljárás alá vont személy nem kerül hátrányosabb helyzetbe, hiszen a fegyelmi vétségek többszöri elkövetését a fegyelmi jogkör gyakorlójának a külön eljárásokban is értékelnie kell. A tényállás kiterjesztésével éppen külön garancia volt az, amit az eljáró bíróság nem értékelt, hogy a fegyelmi eljárásban a büntetőeljárás szakterületében jártas személyek vettek részt, ezáltal is biztosítva, hogy az Üjt.-ben nem szabályozott kérdésekben a jogalkalmazás maradéktalanul megfeleljen a tisztességes eljárásnak.

[60] Hangsúlyozta, hogy tanú2 tanú elfogultságának megállapítása törvénytörő, iratellenes és megalapozatlan. Az elfogultság megítélése jogkérdés, erről adott tájékoztatást az elsőfokú bíróság is az anyagi pervezetés körében. Ennek ellenére nem jelölte meg azt a jogszabályt az elsőfokú bíróság, amelyen az elfogultságra vonatkozó érvelése alapult. Az indokolási kötelezettség elmulasztása a Pp. 346. § (5) bekezdését sértette. A tanú a fegyelmi biztos minőségében sem volt – de facto és de iure – elfogult, ebből következően tanúkénti minőségében pláne nem. Éppen a tisztességes eljárás elemét képező pártatlanságra tekintettel került sor új fegyelmi biztos kijelölésére, de elfogultságára vonatkozó tényadat sem a fegyelmi, sem a bírósági eljárásban nem merült fel. A korábbi fegyelmi biztost a 2021. július 21-i cselekmény vonatkozásában, mint azt közvetlenül észlelő személyt hallgatta meg az új fegyelmi biztost. Ez az eljárási cselekmény szükségszerű volt, a tanú a bizonyítandó tényekről közvetlen tudomással bírt. Az ügy iratai nem tartalmaztak a fegyelmi biztos szubjektív értelemben vett elfogultságára utaló adatot, és erre a felperes sem hivatkozott, éppen ellenkezőleg, azt állította, hogy tanú2 régi ismerőse, akivel jó viszonyt ápol. Az új fegyelmi biztos kijelölésére csupán azzal az indokkal került sor, hogy az objektív külső szemlélőben ne ébredhessenek kétségek az eljárás tisztességes és pártatlan voltaival szemben.

[61] A tanút a fegyelmi biztos figyelmeztette az igazmondási kötelezettségére és a hamis tanúzás törvényi következményeire, ennek ismeretében tett vallomást. Szavahihetőségéhez kétség nem fér, a tanúkénti meghallgatás szükséges volt, mivel a bizonyításra a tanú által készített feljegyzésen kívül nem volt más eszköz. Tény, hogy tanú2 fegyelmi biztostként a fegyelmi vétség bizonyítékainak összegyűjtése iránt intézkedett, ez nem tette szubjektíve elfogulttá. A felperes elismerte a tanú azon közléseinek tartalmát is, amelyek vonatkozásában kihallgatása elengedhetetlen volt, csupán abban merült fel ellentét, hogy kérdésekre válaszolva tette-e nyilatkozatát, ami a tanúvallomás megalapozottságának megkérdőjelezését nem jelentheti. Az eljárás tisztessége és a tanú elfogultsága között nincs összefüggés, az elsőfokú bíróság is a felperesi állítások sikertelen bizonyítására figyelemmel a fegyelmi határozattal egyezően és az említett tanúvallomás alapján rögzítette a tényállást. Mindezek okán tanú2 esetleges elfogultsága is irreleváns az eljárás szempontjából, az az ügy érdemére nem hatott ki. Amennyiben az elsőfokú bíróság a tanú elfogultsága alapján a fegyelmi eljárást tisztességtelennek minősíti, úgy a bírósági eljárás tisztességessége ugyanezen okból szintén kétségessé válik. Így az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben összességében és külön-külön is kizárt az, hogy az eljárási garanciák oly mértékben sérültek, amely miatt az eljárás, mint egész tisztességtelennek tekinthető és emiatt a fegyelmi határozat jogellenes lenne.

[62] Érvelése szerint a fegyelmi határozat érdemének vizsgálata kapcsán is megalapozatlan döntést hozott az elsőfokú bíróság. Egyrészt a felperes azon kijelentése, mely szerint „nem hajlandó szóba állni” a közvetlen felettesével, az ügyészségi hierarchiai viszonyok között elfogadhatatlan, és az az elsőfokú ítéletben is idézett bírói gyakorlat értelmében az együttműködési kötelezettség megsértését jelenti, egyben fegyelmi vétség alapjául szolgálhat az Üjt. 81. § (2) bekezdés a) pontja értelmében. A felperes magatartása egyértelműen a kommunikációtól elzárkózó cselekményként értékelhető, amit a konkrét szóbeli nyilatkozaton túl az is jelez, hogy a felperes nem volt hajlandó az osztályvezető ügyésszel aláírni a szabadság engedélyezését. Ez mindenképp túlmutat a kommunikációtól elzárkózás „kilátásba helyezésén”. Azáltal, hogy ügyészségi alkalmazottak észlelték, érzékelték a konfliktust és a munkahelyi feszültséget, még ha az osztályvezető nem is volt jelen, alkalmas volt a cselekmény arra, hogy erodálja a szervezeti hierarchikus rendet. A „kommunikációs helyzet” részét képezte az is, hogy a felperesnek meg kellett volna jelennie az osztályvezető ügyésznél a szabadság engedélyezése miatt, de erre nem volt hajlandó. Mindezt az elsőfokú bíróság indokolása is alátámasztotta.

[63] Ugyanakkor a Matúz és a Herbai ügyekre vonatkozó strasbourgi döntések jelen ügyben nem alkalmazhatóak az eltérő tényállások és jogkérdések miatt. Az okozott hátrány mértékét nem csökkenti, hogy csak telefonon történt az indokolatlanul bántó, sértő kijelentés. A felperes kérte ugyanis az általa elmondottak lejegyzését, ezáltal a fegyelmi eljárásban résztvevő valamennyi érintett és az adminisztrációs személyzet számára is széleskörben nyilvánossá vált cselekmény. Másrészt a felperes nem az érintett személlyel szemben, hanem más előtt tette meg kijelentéseit. Az elsőfokú bíróság elmulasztotta értékelni azt a személyi összefüggést, hogy a kijelentéseivel érintett személy ugyanaz az osztályvezető, akivel nem volt hajlandó szóba állni. Mindez aláássa az ügyészi hierarchiát, másfelől a kollegiális együttműködést, amit az elsőfokú bíróság az első cselekmény vonatkozásában aggálytalanul megállapított, és ugyanezen okból nem tekinthető a munkáltató reakciója feltételezésnek és időelőttinek.

[64] A fegyelmi vétség kétszeres minősülése körében vitatta az elsőfokú ítéleti indokolást, és teljeskörűen fenntartotta az elsőfokú eljárásban előadottakat. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság jogkérdésben eltért a Kúria Mfv.10.334/2018/3. számú határozatától, ugyanakkor ennek indokát nem adta.

[65] A hivatalvesztés fegyelmi büntetés arányossága körében kiemelte, hogy a törvényi főszabály ellenére az elsőfokú bíróság sem látott esélyt a felek együttműködésére és mellőzte a felperes visszahelyezését, az ítéletben e körben kifejtett indokok alapján sem tekinthető a fegyelmi büntetés eltúlzottnak. Nem vitatottan a felperes a fegyelmi vétségnek minősülő cselekményeit súlyos fegyelmi büntetés – egy fizetési fokozattal való visszavetés – hatálya alatt követte el. Ebből következik, hogy ez a fegyelmi büntetés sem érte el a célját, és az elkövetett fegyelmi vétség jellege nyilvánvalóvá tette, hogy a felperes nem hajlandó elfogadni az ügyészi szervezet alapvető működési elveit és elvárt viselkedési normáit. Mindezek alapján nem indokolt egy olyan munkavállaló szolgálati viszonyának fenntartása, aki rövid időn belül két alkalommal súlyos fegyelmi vétséget követ el, emiatt a szolgálati jogviszony megszüntetése volt az egyetlen és törvényes lehetséges döntés.

[66] Az elmaradt illetmény és egyéb járandóságok megfizetésére 2021. december 24. napjától törvénysértőn és megalapozatlanul kötelezte az elsőfokú bíróság, ezen juttatások mindaddig nem járnak a felperesnek, amíg keresőképeségét a jogszabály alapján arra jogosult orvos nem igazolja. Az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy az igényérvényesítéssel érintett időszak tekintetében a felek között vita nem volt. Ellenkérelmében ugyanis már utalt arra, hogy a kereseti kérelem jogalapjának megléte esetén is az elmaradt illetmény csak keresőképeség esetén jár. A perben okirattal igazolta, hogy a felperes keresőképtelensége 2021. december 23-ig továbbra is fennállt. A szakértő felé indítványozta azon kérdés feltételét, hogy a felperes 2021. december 24-től keresőképes egészségügyi állapotban van-e, az elsőfokú bíróság azonban ezt a kérdést nem tette fel a szakértőnek. További bizonyítás nélkül az elsőfokú bíróság a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ebtv.) 45. § (2) bekezdése, valamint a keresőképtelenség és keresőképeség orvosi elbírálásáról és annak ellenőrzéséről szóló 102/1995. (VIII. 25.) Korm. rendelet 1. § (2), (3) bekezdése, 2. § (1) bekezdése és 5. §-a alapján nem tekinthette volna úgy, hogy a felperes 2021. december 24-től keresőképes. Az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdéseit megsértve nem indokolta, hogy a bizonyítékok mérlegelése során hogyan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes keresőképes, és ahogy a szakértői bizonyítási indítvány elutasítását sem. A felperes a keresőképesé válását nem igazolta, ehhez nem elegendő az, ha szóbeli nyilatkozatot tesz, figyelemmel a bírói gyakorlatra.

[67] Az Üjt. 71. § (2) bekezdésén alapuló cafetéria szabályzat értelmében a 30 napnál hosszabb ideje keresőképtelen állományban lévő dolgozónak cafetéria juttatás nem jár, ezért e körben is megalapozatlan döntést hozott az elsőfokú bíróság. Továbbá a ruházati költségtérítés az Üjt. értelmében nem kötelezően járó juttatás, az ügyészszégi alkalmazottak egyes költségtérítéseiről és juttatásairól szóló 17/2016. (XII. 23.) LÜ utasítás „A hivatali öltözködés” elnevezésű 14. alcíme 29. §-ában rögzített rendelkezés értelmében a ruhapénzről a legfőbb ügyész mérlegelési jogkörében dönt. Ennek során évente meghatározza a juttatásra való jogosultságot és az azt kizáró feltételeket. A ruházati költségtérítésről okirat nem készült, de fellebbezése mellékleteként csatolta az ebben a tárgyban rendelkezésre álló tájékoztató levelet, és fenntartotta az elsőfokú eljárásban előadottakat. Álláspontja szerint arra figyelemmel, hogy a támogatás az ügyészek kifogástalan hivatali megjelenéséhez nyújtott, a hivatali öltözködés tartós távollét okán nem értelmezhető, és az említett, egységesen meghatározott kizáró okok miatt a felperes részére ruhapénz nem jár és elmaradt jövedelemként sem követelhető.

[68] Az átalánykárterítés megítélt hat havi illetménynek megfelelő összeg eltúlzottnak minősül, a per tárgyát képező fegyelmi eljárással összefüggésben előállt pszichés, illetve egyéb károsodás a bizonyítékok alapján nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság jogellenesen, de keresőképesnek tekintette a felperest, ami szintén a károsodás hiányára utal. A felperes testi és lelki tünetei a szakvélemény értelmében a már meglévő állapotával, illetve a korábbi fegyelmi eljárással hozhatók összefüggésbe. Mindezt a munkáltató terhére róni megalapozatlan, ezért arányosnak kizárólag a felperes két havi illetményének megfelelő összeget lehet tekinteni.

[69] A perköltség és szakértői díj viselésére vonatkozó, a Pp. 83. § (3) bekezdésén alapuló ítéleti rendelkezést a törvényi feltételek hiányában alkalmazta az elsőfokú bíróság, a részleges pernyertesség főszabálya alóli kivétel törvényi feltételei nem álltak fenn. A felperes keresethalmazatot tartalmazó keresetének egyik eleme csupán az átalánykártérítés iránti kérelem. Az elsőfokú bíróság maga állapította meg, hogy a felperes átalánykártérítés iránti kérelme eltúlzott volt, a Pp. 83. § (3) bekezdése alkalmazhatóságának törvényi feltétele éppen az, hogy a követelt összeg a marasztalási összeghez képest ne legyen eltúlzott. Ezért az elsőfokú bíróságnak a bírói gyakorlat értelmében a Pp. 83. § (2) bekezdése szerint kellett volna határoznia a perköltségről. Ezáltal a felperes nem mentesülhetett volna teljeskörűen a szakértői díj viselése alól sem, arra szintén a Pp. 83. § (2) bekezdése az irányadó. Továbbá arra is hivatkozott, hogy a felperesi ügyvédi munkadíj mértéke is eltúlzott. Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul tekintette a kifejtett tevékenységet alaposnak és magas színvonalúnak, és nem vette figyelembe, hogy a felperesi érvelés nem volt tekintettel az ügyészségi szolgálati jogviszony speciális jellegére, valamint a keresőképeség igazolása is elmulasztásra került. A keresetlevél a pertárgyértéket is helytelenül tartalmazta, illetve annak számításában az elsőfokú bíróság kisebb hibát vétett, az helyesen 18.735.246 forint.

A felperes fellebbezési ellenkérelme

[70] A felperes az érdemben helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte és másodfokú perköltségigényt is előterjesztett.

[71] Elsődlegesen hangsúlyozta, hogy az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése iránti kérelmének jogszabályi alapját nem jelölte meg, így kérelme felülbírálatra alkalmatlan, még a Pp. 110. § (3) bekezdése alapján is.

[72] Az alperes által állított, meg nem engedett keresethalmazat a perben nem került előterjesztésre, ezért sem a Pp. 176. §-ának, sem a 240. § (1) bekezdés alkalmazása nem volt lehetséges. Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet perfelvételre alkalmasnak találta, hiánypótlást nem adott ki. A kereseti kérelmek a Pp. 173. § (2) bekezdés a) pontjába tartozóak, a b) és c) pontban rögzítettek nem relevánsak, ezért az alperesi, alaki védekezés, melyben a Pp. 176. § (2) bekezdés c) pontja szerinti visszautasításra utalt, nem volt helytálló. A meg nem engedett keresethalmazat fogalma nem azonos a látszólagos tárgyi keresethalmazaton belül a felperesnek a keresetek sorrendjével való rendelkezési jogával. Hangsúlyozta továbbá, hogy a fellebbezésből a Pp. 110. § (3) bekezdése szerinti tartalmi értelmezés alapján sem állapítható meg, hogy annak mi a ténybeli és jogi alapja, „a jogilag aggályos eljárás”-ra hivatkozás nem értelmezhető és felülbírálat alapját sem képezheti.

[73] Kifogásolta, hogy az alperes fellebbezésében a bírói mérlegelés kedvezőtlen eredményét sérelmezi, de az elsőfokú bíróság anyagi és eljárásjogi szabálysértéseit konkrétan nem jelölte meg. Utalt arra, hogy a Kúria Mfv.10.057/2020/4. számú precedensképes döntése értelmében a kötelező tartalmi kellékek hiányában a fellebbezés nem bírálható el. Az alperes

által hivatkozott Pp. 172. § (3) bekezdése a perben nem releváns, mivel a kereseti kérelmek marasztalásra irányulnak. Az ágazati jogviszonyokra vonatkozó törvények lehetővé teszik a jogviszonynak az ítélet jogerőre emelkedéséig történő fenntartását, amit az Mt. 82. §-a már nem ismer. Ez a tény azonban nem jelenti azt, hogy ettől megállapítási per lenne folyamatban a felek között. A 6/2016. (XI. 28.) KMK vélemény 4. pontja az Mt. 82. §-ának alkalmazása esetére irányadó, az Üjt. 153. § (2) bekezdés a) pontja az Mt. 82. §-a alkalmazását kizárja az ügyészégi szolgálati jogviszony esetében. Ezért szükségképpen és kötelezően kell tartalmaznia a perbeli esetben a visszahelyezési igény esetén a kereseti kérelemnek azt, hogy a bíróság az ügyészégi szolgálati jogviszony jogellenes megszüntetését állapítsa meg.

[74] A fegyelmi eljárás kiterjesztése körében önmagában az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésére hivatkozás nem elegendő megsértett anyagi jogszabályhely megjelöléseként, hanem részletezni kell a kifogásolt alapjogi elemeket. A per tárgya egyébként is az alperesi eljárás tisztességtelen voltának kérdése volt, nem pedig a bíróságé.

[75] Megjegyezte továbbá, hogy az alperes ugyan nem hivatkozhat közvetlen jogorvoslati okként a EJEE 6. cikkére, ami azonban teljes egészében a felperesi álláspontot támasztja alá. A 6. cikk a fair eljárásra vonatkozóan több feltételt is rögzít, az alperes nem jelölte meg, hogy melyiknek a sérelmét állítja. Ezen túlmenően hangsúlyozta, hogy az észszerű időn belül való tárgyalás követelményére a keresetében egyáltalán nem hivatkozott és az ítéletnek sincs olyan megállapítása, amely szerint az alperes túllépte volna az eljárási határidőt. Az alperesi érdemi ellenkérelem és a perfelvétel során tett nyilatkozatok sem tartalmaztak az EJEE-re és az Alaptörvényre történő hivatkozást. Az alperes a fellebbezésében a kúriai precedensek felhívhatóságát teljességgel keveri az AB döntések kötelező alkalmazásával.

[76] A tisztességes eljárás követelményének teljes egészében kell érvényesülnie egy eljárásban, ezért téves az alperes azon hivatkozása, hogy az alperesi eljárás tisztességtelensége nem érte el azt a mértéket, mely a fegyelmi határozat jogellenességéhez vezet. Az alperes azt sem jelölte meg, hogy pontosan milyen jogszabályhely alapján volt felhatalmazása a fegyelmi eljárás kiterjesztésére, e körben tett fellebbezési előadása felülbírálatra nem alkalmas. Jogitvévedéssel származtatja a fegyelmi eljárásra vonatkozó jogokat és kötelezettségeket a büntető és polgári eljárás szabályaiból az alperes, illet az Üjt. nem tesz lehetővé.

[77] A tanú elfogultságának kérdése körében a fellebbezés konkrét anyagi és eljárásjogi jogszabálysértést szintén nem tartalmaz. Az elsőfokú bíróság konkrétan rögzítette ítéletében, hogy maga az alperes volt az, aki megállapította tanú2 kijelölt fegyelmi biztos elfogultságát és zárta ki őt az eljárásból. Annak ténye jogkérdés, hogy egy fegyelmi eljárásból a fegyelmi eljárás elrendelője által elfogultnak tekintett és kizárt fegyelmi biztos tanúvallomás megtételére legitim jogosultsággal rendelkezik-e. Az elfogultság ugyanis teljes körű, ha egy eljárásban a személy bármilyen minőségében elfogult, akkor már eljárási szerepben is az. Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság azt is helytállóan állapította meg, hogy ha a fegyelmi eljárásból kizárt fegyelmi biztos tanúvallomása az egyetlen és kizárólagos

bizonyíték a fegyelmi magatartás körében, akkor az a tisztességes eljárás sérelmét megvalósítja.

[78] Ugyanakkor arra is figyelemmel kell lenni, hogy az alperes a perfelvétel során nem tett olyan perfelvételi nyilatkozatot, mely szerint az általa elfogultnak nyilvánított fegyelmi biztos mégsem tekinthető elfogultnak, ez nem volt az elsőfokú eljárás tárgya. A Pp. 373. § (1) és (2) bekezdése kizárja azt, hogy az alperes erre utóbb, a fellebbezésében hivatkozzon.

[79] A fellebbezésben leírtakkal ellentétben az elsőfokú ítélet 90. és 93. pontja nem áll ellentmondásban. Szoros logikai láncolatban világosan került levezetésre, hogy a felperes vitatott kijelentése kapcsán az alperes nem tudta bizonyítani, hogy az egyébként bántó és sértő kifejezés az alperes szervezeti működését súlyosan veszélyeztette vagy sértette volna. Az Mt. 8. § (3) bekezdése a munkáltató kifejezetten súlyos érdeksérelmét vagy a veszélyeztetés súlyos fokát kívánja meg, és a Kúria gyakorlata a nyilvánosság előtti követelményt is megfogalmazza. Ez esetében nem valósult meg, hiszen a kijelentés telefonbeszélgetés során hangzott el. A munkáltatója jóhírnevét, értékrendjét semmiben nem sértette, a munkáltató képviselőjének címzett mondata pedig nem állt arányban a retorzióval.

[80] Az alperes a Matúz és Herbai ügyek hivatkozhatóságának kizártságát is helytelenül állította. Az elsőfokú bíróság helyesen, az alperes utólagos ellenkérelem változtatására tekintettel az Mt. 8. § (3) bekezdéséhez kapcsolódóan értékelési körébe vonta a véleménynyilvánításhoz való jog vizsgálatát, az irányadó kúriai precedenst (BH2018.M.23) és az ebben hivatkozott Matúz és Herbai ügyeket is. A tényállás eltérősége miatt az elsőfokú ítélet indokolásának megalapozatlansága azért sem áll fenn, mert az AB határozatokban foglaltak kötelezően alkalmazandóak.

[81] Valótlanul hivatkozott az alperes arra, hogy az elsőfokú bíróság eltért a Kúria Mfv.10.334/2018/3. számú döntésétől jogkérdésben. Ez a határozat precedensként nem is volt alkalmazandó, a hivatkozott ítélet semmilyen kontextusban nem foglalkozik a kétszeres értékelés munkajogi tilalmával, hanem az Mt. 78. §-a értelmezésével. Annak alkalmazását az Üjt. 153. § (1) bekezdés a) pontja kizárja, ezért nem hívható fel jelen perben és azt az elsőfokú bíróságnak nem is kellett figyelembe vennie.

[82] A kiszabott fegyelmi büntetés aránytalansága kérdésében a fellebbezés szintén nem tartalmazza az anyagi- és eljárásjogi jogszabálysértést, az Üjt. 84. § (4) bekezdése egzaktan előírja az arányosság kapcsán irányadó szempontokat, az alperes pedig jogi indokolással nem tudta alátámasztani az ennek való megfelelést.

[83] Érvelése szerint az elmaradt illetmény körében a fellebbezésben kifejtetteket a másodfokú bíróság a Pp. 373. § (1) és (2) bekezdése alapján nem veheti figyelembe. Olyan jogállítást ugyanis nem tett az elsőfokú eljárásban, hogy 2021. december 24-től keresőképtelen volt és ezért nem járna részére elmaradt illetmény. Az alperes bejelentette a

vonatkozó adatokat, az összecszerűség kérdésében a felek egyezően adták elő az igényt és a keresőképeség kezdő napját is. Az alperes 10. sorszámu jegyzőkönyvben tett hivatkozása nem alkalmas a keresőképtelenség vitatására, mivel jogi és ténybeli érvelést nem tartalmaz.

[84] A szakértő kirendelését harmadlagos kereseti kérelme - a kompenzációs káráltalány - tekintetében a bíróság anyagi pervezetése alapján indítványozta. Az alperes a keresőképtelenség megállapítása tekintetében a perfelvétel lezárásáig – bírói figyelmeztetés ellenére – jogi és tényállítást nem terjesztett elő, és szakértő kirendelésre vonatkozó indítványt sem tett. Ezért nem lehetett tárgya a szakértői vizsgálatnak a keresőképtelenség kérdése. Az alperes a szakértői véleményre észrevételt egyébként sem tett, ezért sem megalapozott a fellebbezésben előadott érvelése. Az Ebtv. hivatkozott rendelkezése nem a biztosítottra telepíti a keresőképeség megállapítását, hanem a háziorvosra, így, ha ezt az alperes vitatta, akkor szabott eljárásrendben élhetett volna felülvizsgálattal, ezt azonban nem tette meg.

[85] Az illetmény havi bruttó összegét és a cafetéria összegét kiszámította, mellyel szemben az alperes vitatást nem terjesztett elő. A jogviszony jogellenes megszüntetése esetén az Üjt. 43. § (3) és (4) bekezdése alapján jár az elmaradt illetmény, amely nem kártérítési jogcím, ezért indokolási kötelezettségét az elsőfokú bíróság e körben sem sértette meg.

[86] A ruhapénz tekintetében az alperes az elsőfokú eljárásban elismerte annak tényét, hogy 2022-ben egyszeri ruházati költségtérítés kifizetéséről született írásbeli döntés, de annak becsatolását szolgálati titokra hivatkozással megtagadta. A bizonyítási teher alakulását és a Pp. 522. §-át megfelelően vette figyelembe az elsőfokú bíróság. A fellebbezési kérelemhez csatolt, a ruhapénzről szóló döntést tartalmazó iratot a másodfokú eljárásban értékelni nem lehet a Pp. 373. § (1) és (2) bekezdése alapján. Megjegyezte azonban, hogy ezen okirat alapján is járna a ruhapénz 2022. évi összege, mivel nem állt fegyelmi büntetés hatálya alatt és szolgálati jogviszonya a fellebbezés következtében még a mai napig is fennáll.

[87] Az átalánykártérítés mértékét az alperes jogszerűen nem vitathatja azon az alapon, hogy a szakértő megállapításaival nem ért egyet, hiszen azokat tudomásul vette és határidőben észrevételeket nem terjesztett elő. A kompenzációs káráltalány alapját a munkajogi gyakorlat alakította ki, abban a felperes egészségi állapota játszott nagyobb részt szerepet, valamint a szolgálati idő hosszára, a jogsértés súlyára, a szakmai előmenetelre gyakorolt hatásra figyelemmel a hat havi átalánykártérítés a minimumértékhez közelít a felperes hátrányára.

[88] A megítélt perköltség összege nem túlzó mértékű, 90 %-ot meghaladóan lett pervesztes az alperes egy olyan perben, amely részben kártérítési jellegű, részben munkabérvkövetelést tartalmaz.

[89] Egyben bejelentette keresetfelemelését is az Üjt. 43. § (3) bekezdése alapján 2022. július 22. napjától október 11. napjáig számítottan elmaradt illetményét 2.726.028 forintban rögzítve, amely így mindösszesen 9.940.843 forintot tesz ki. Az Üjt. 71. §-a alapján cafetéria igényét ugyanezen időszakra 63.632 forintban jelentette be, így azt összesen 223.864 forintba emelte fel.

Az alperes fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételei

[90] A fellebbezésben előadott álláspontját teljeskörűen fenntartva az alperes kiemelte, hogy fellebbezése érdemi elbírálásra alkalmas, az tartalmazza a Pp. 371. §-ának (1) bekezdésében foglalt tartalmi kellékeket. Ennek megítélése során a Pp. 110. § (3) bekezdése szerinti értelmezésnek van jelentősége. Hangsúlyozta, hogy sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem hívta fel hiánypótlásra, így a Pp. 366. § (2) bekezdése alapján a fellebbezés visszautasításának nincs helye.

[91] A permegszüntetésre vonatkozó kérelme tekintetében hangsúlyozta, hogy a perfelvételre alkalmas keresetlevélnek teljes egyértelműséggel tartalmaznia kell a követelés jogcímét, összegét, vagy egyéb határozott kérelmet, amelyet majd a bíróság a rendelkező résszé tud konvertálni. Az anyagi pervezetés is kizárólag a fél kérelmeinek és jogállításainak keretei között végezhető el. A fellebbezési ellenkérelem keresetváltoztatásra vonatkozó érveivel szemben álláspontja szerint a Pp. 7. § (1) bekezdés 12. pontja és a Pp. 221. § (1) bekezdés g) pontjára tekintettel a másodfokú eljárásban is hivatkozhatott eltérő vagy további jogi érvelésre.

[92] A felperes keresőképeségével összefüggésben hangsúlyozta, hogy az elsőfokú eljárásban következetesen képviselt álláspontja szerint a perben a felperesnek kellett volna okirattal igazolnia a keresőképeségét, amit azonban nem tett meg. A felperes a 2022. február 8-án kelt beadványában úgy nyilatkozott, miszerint 2021. december 23. napjáig volt keresőképtelen. Az elsőfokú bíróság a fellebbezésben hivatkozott jogszabályokat megsértve minden további bizonyítás nélkül ezt a nyilatkozatot úgy értelmezte, hogy a felperes 2021. december 24-től keresőképes. Így fenntartotta azt az álláspontját, miszerint a keresőképesé válás igazolása nélkül az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg az elmaradt illetmény és egyéb járandóság megfizetésére kötelezés kezdés időpontjaként 2021. december 24-ét.

[93] A felperes fellebbezési ellenkérelmében a Pp. 521. § (2) bekezdésének alkalmazásával előterjesztett keresetfelemelés eljárásjogi jogalapját vitatta. Hivatkozott a BH2022. 272. számon közzétett kúriai döntésre. Ennek értelmében a kereset kizárólag fellebbezésben emelhető fel, vagyis csak akkor, ha az elsőfokú határozatnak van olyan rendelkezése, amelynek megváltoztatását kívánja a munkavállaló. A felperes az elsőfokú eljárásban pernyertes lett, fellebbezést nem terjesztett elő, így keresetfelemeléssel sem élhet a másodfokú eljárásban.

[94] A ruhapénz tekintetében további jogi érvelésként hivatkozott az ügyészszégi szolgálati jogviszonyban is alkalmazandó Mt. 169. §-ának (4) bekezdésére, melynek értelmében nem kell megtéríteni azon juttatások értékét, amelyek rendeltetésük szerint csak munkavégzés esetén járnak és a költségtérítés címén kapott összegeket sem.

A felperes további észrevételei

[95] A felperes hangsúlyozta, hogy fellebbezési ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a fellebbezés érdemi elbírálásra alkalmatlan, önellentmondásos, nem annak hiányosságát állította. A fellebbezés hibái az érdemi elbírálás során és nem hiánypótlás útján értékelhetőek. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy azt az alperes továbbra sem fejtette ki, hogy milyen jogszabályi indokra alapítja a permegszüntetési kérelmét.

[96] A Pp. 373. §-a alapján az alperes a keresőképtelenség körében új tény és jogállásokat a fellebbezési eljárásban nem tehetett. Rámutatott továbbá, hogy kereseti kérelme nem tartalmazott az Mt. 82. §-a alapján előterjesztett kártérítési igényt, azt az Üjt. kizárja, így a nívumként hivatkozott BH2022. 272. számú esetre történő hivatkozás megalapozatlan. A Pp. 521. § (2) bekezdése kártérítés jogcímén igényelt követelés előterjesztésének korlátaira vonatkozik, ilyen kérelme azonban a perben nem volt. Ez a korlát egyébként sem akadályozza az igényérvényesítést, hiszen az anyagi jogerő hatás alapján újabb perben a keresetfelemeléssel érintett összeg érvényesíthető. A jogviszony jogellenes megszüntetéséhez kapcsolódóan az Üjt. 43. § (4) bekezdése írja elő a marasztalási összeg időbeni korlátját, egzakt módon meghatározva a jogviszony megszűnésének napját. Álláspontja szerint ezért nem is kellene megjelölni az időközbeni időmúlás okán növekedett összeget, erre utalt is a fellebbezési ellenkérelmében. Az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárásban mindvégig előírta számára a bejelentést, így erre figyelemmel tette meg nyilatkozatát a másodfokú eljárásban is. Ennek azonban nincs köze a kártérítés jogcíméhez, ezáltal utólagos bizonyítást igénylő keresetváltoztatáshoz. Az Üjt. 43. § reparációs célja szerint a jogviszonyt fennállónak tekinti a jogellenesség jogerős megállapítása napjáig, és a jogviszonyban állás ténye alapján rendeli megfizetni a kinevezésben szereplő visszatartott illetményt és összes járandóságot, itt tehát nem értelmezhetőek a klasszikus kártérítési klauzulák.

[97] A ruhapénz tekintetében az alperes az Mt. 169. § (4) bekezdésére ugyancsak a Pp. 373. § (1) és (2) bekezdései alapján nem hivatkozhat. A ruhapénzre vonatkozó igényét egyébként is az Üjt. 43. § rendelkezései alapján terjesztette elő, vagyis nem kártérítési alapra helyezte a jogérvényesítést. A ruhapénz, mint egyéb juttatás a jogviszonyban töltött idő alapján jár és a másodfokú eljárásban az alperes által benyújtott munkáltatói egyoldalú intézkedésben egyetlen utalás sincs, mely a ruhapénz kifizetését a tényleges munkavégzéshez kötné, arra az Üjt. 71. § (1) bekezdés utolsó mondata vonatkozik. A becsatolt irat szerint is csak annak nem jár a ruhapénz, aki fegyelmi büntetés hatálya alatt áll, vagy jogviszonya megszüntetésre került.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[98] A fellebbezés nem alapos.

[99] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 370. §-a és 371. §-a alapján a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

[100] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont következtetéseivel csak részben értett egyet a másodfokú bíróság, mindez azonban az érdemi döntés helytállóságát nem érintette.

[101] A fellebbezés érdemi elbírálásra alkalmas volt, arra helyesen hivatkozott az alperes, hogy a fellebbezést a Pp. 110. § (3) bekezdése alapján a tartalma szerint kellett értelmezni.

[102] Az alperes az elsőfokú eljárásban a keresettel szemben alaki védekezésként kérte a per megszüntetését a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással, visszautalva a 176. § (2) bekezdés c) pontjára. A keresetlevél hiányosságaként a Pp. 173. § (2) bekezdését és 170. § (4) bekezdését jelölte meg. Fellebbezésében ezt az érvelését teljeskörűen fenntartotta, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését ezen indokok alapján kérte, amelyet a másodfokú bíróság sem tartott megalapozottnak és osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját.

[103] A felperes kereseti kérelmében az ügyészi szolgálati jogviszonya jogellenes megszüntetése miatt vagylagosan elsődleges, másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmet terjesztett elő az alkalmazni kért jogkövetkezmények tekintetében.

[104] Meg nem engedett keresethalmaz a perben nem került előterjesztésre, annak fogalma nem azonos a látszólagos tárgyi keresethalmazaton belül a felperesnek a keresetek sorrendjével való rendelkezési jogával. A keresetlevélben előadott jogállításhoz képest eltérő, illetve további érvényesíteni kívánt jogot a felperes nem állított, kizárólag az alkalmazandó jogkövetkezmények sorrendjét határozta meg, amelyek értelemszerűen nem azonos marasztalásra irányuló kérelmeket jelentettek, figyelemmel az Üjt. 43. §-ában meghatározott lehetőségekre. Arra is helytállóan hivatkozott a felperes, hogy az elsőfokú bíróság hiánypótlást nem rendelt el és a keresetlevelet perfelvételre alkalmasnak találta.

[105] A fellebbezésben az alperes kifogásolta az elsőfokú bíróságnak a fegyelmi eljárás jogszerűségével kapcsolatosan levont következtetéseit is, a másodfokú bíróság e körben az alábbiakra mutat rá.

[106] Az elsőfokú bíróság a fegyelmi eljárást jogellenesnek tekintette amiatt, hogy a fegyelmi eljárás kiterjesztése annak megindítását követően további két felperesi fegyelmi jogsértést megalapozó magatartás vizsgálatára nem volt jogszerű, másrészt az elfogultnak tekintett fegyelmi biztos meghallgatását sem találta eljárásjogi szempontból megfelelőnek.

[107] A fegyelmi eljárás kiterjesztése körében azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy arra vonatkozóan a fegyelmi eljárás szabályait részletező Üjt. 81-99. §-ai rendelkezéseket nem tartalmazzák.

[108] A fegyelmi eljárást az alperes 2021. július 2-án rendelte el az Üjt. 82. § (1) bekezdése alapján, a befejezésének határidejét 2021. augusztus 31. napjával meghatározva. A fegyelmi eljárás tárgyát a felperes 2021. június 21-i, a csoportvezető ügyésznek tett azon kijelentése képezte, hogy a megbízott osztályvezető ügyésszel nem hajlandó szóba állni. A fegyelmi eljárás jogszerűsége szempontjából kizárólag a 2021. július 22-i keltű, 21.036/572/VIII/2021. számú kiterjesztő határozatnak volt relevanciája, mivel a keresettel érintett fegyelmi határozat az e körben érintett cselekmény kapcsán állapított meg fegyelmi vétséget. Ebben a határozatban az alperes a fegyelmi eljárás befejezésének határidejét ugyancsak 2021. augusztus 31. napjában jelölte meg, a fegyelmi eljárással érintett cselekményként a 2021. július 21-i, a fegyelmi biztossal telefonon közöltekkel megvalósuló, az ügyési hivatás tekintélyét sértő magatartás gyanúját rögzítette.

[109] Az alperes megalapozottan érvelt az elsőfokú eljárásban azzal, hogy tartalmilag azonos, illetve egymással összefüggő cselekmények kapcsán határozattal rendelte el a fegyelmi eljárást a mindkét felperesi magatartás vonatkozásában. A fegyelmi eljárás megindítására, illetve annak kiterjesztésére vonatkozó határozatban a szükséges tartalmi elemek szerepelnek, az eljárás befejezésére vonatkozó határidőt is azonos időpontban jelölte meg az alperes. A perbeli esetben attól sem lehet eltekinteni, hogy a felperes a vele szemben már megindított fegyelmi eljárásban tette azokat a kijelentéseket, amelyeket az alperes úgy ítélt meg, hogy a szolgálati jogviszonyban nem tolerálhatóak. Így önmagában az a körülmény, hogy az Üjt. szűkítő értelmezése alapján nem megengedett a kiterjesztés, a jelen eljárásban a felperes tisztességes eljáráshoz való jogainak sérelmét nem eredményezte. Az elsőfokú bíróság is mindkét fegyelmi vétséget figyelembe vette a felperesi magatartás és az ahhoz kapcsolódó fegyelmi büntetés arányosságának értékelésekor. Mindezekből következően olyan súlyos eljárás szabálysértés nem történt, ami a fegyelmi határozat jogellenességét eredményezné.

[110] tanú2 fegyelmi biztos tanúkénti meghallgatásának értékelése, a levont jogi következtetések körében szintén eltérő álláspontra helyezkedett a másodfokú bíróság az

elsőfokú ítéletben leírtakhoz képest. A perbeli esetben az nem volt vitatott, hogy a fegyelmi biztos elfogultságára vonatkozóan az alperes határozatot hozott és új fegyelmi biztost bízott meg a fegyelmi eljárásra. Indokolásul az alperes arra hivatkozott, hogy a munkáltatói jogkört gyakorló főügyész elfogultsága miatt a fegyelmi biztos eljárásának tisztességes és pártatlan voltát úgy látta biztosítottnak, ha új fegyelmi biztost bíz meg a fegyelmi eljárás lefolytatására. Szubjektív, a fegyelmi biztos elfogultságát alátámasztó magatartásra a felperes maga sem hivatkozott a fegyelmi eljárásban benyújtott elfogultsági kifogásában.

[111] Az elfogultsági kifogás elbírálásáig a fegyelmi biztos eljárási cselekményeket foganatosított. A fegyelmi eljárás részét képezték a 2021. július 21-i telefonbeszélgetésben a felperes részéről elhangzott nyilatkozatok, illetve azok értékelése is. Ezt a telefonbeszélgetést a felperes tanú2 fegyelmi biztossal folytatta, annak szem- és fültanúja nem volt, így az elhangzottakat a fegyelmi biztos írásbeli feljegyzésben is rögzítette. Az eseménnyel kapcsolatosan a felperesen kívüli egyetlen érintett személyt utóbb az újonnan kinevezett fegyelmi biztos tanúként meghallgatta. Arra helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a tanú előzetes részvétele az eljárásban nem jelenti azt, hogy a tanú nem hallgatható ki az ügyről való tudomásszerzését, tényismeretét illetően, kizárólag annak a körülménynek van jelentősége, hogy nyilatkozatát az elfogultság tényére figyelemmel kell megítélni. A perbeli esetben tanú2 volt az egyetlen személy, aki a felperesen kívül a 2021. július 21-i eseményeket illetően közvetlen értesüléssel bírt, és a történésekről érintettként be tudott számolni. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a korábbi és elfogultság miatt a fegyelmi eljárásból kizárt személy tanúkénti meghallgatása az eljárás tisztességtelenségét nem eredményezi, és ezáltal „automatikusan” a fegyelmi határozat jogellenességét nem vonja maga után. A fegyelmi eljárásban elfogultnak minősített személy által tett nyilatkozatot ugyanis az elfogultság alapjául szolgáló körülmények mérlegelésével kell értékelnie a bíróságnak, a tanú elfogultsága, vagy elfogulatlansága nem eljárási kérdés (Kfv.VI. 37.838/2018/10.). A tanú köteles igazat mondani, de nincs olyan kötelezettsége, hogy az eljárásban elfogulatlan legyen. A tanú esetleges elfogultságát a vallomás tartalma alapján, a bizonyítékok értékelése során, a tényállás megállapítása körében lehet megállapítani, de önmagában ez a körülmény nem eredményezi a fegyelmi határozat jogellenességét.

[112] A fegyelmi határozat érdemére vonatkozó döntés körében a felperes 2021. június 21-i kijelentésével - miszerint „nem hajlandó szóba állni” a közvetlen felettesével - kapcsolatban az elsőfokú bíróság a tanúvallomás alapján azt állapította meg, hogy a felperes részéről ez a kijelentés igazolhatóan elhangzott tanú1 csoportvezető ügyésszel folytatott kommunikációja során. A felperes ezt a nyilatkozatát a szabadság engedélyeztetése iránti kérelmének leadásakor tette, a nyilatkozatával „érintett” osztályvezetőjével nem találkozott, vele személyes kapcsolatba nem került sem a kérelem leadásakor, sem a későbbiekben. Ezt a körülményt a felperesi magatartás értékelésekor helytállóan vette figyelembe az elsőfokú bíróság, és egyetértett a levont következtetésekkel is a másodfokú bíróság. A perben nem nyert igazolást az, hogy a felperes kifogásolt kijelentése a szervezeti egység működését akadályozta volna, az kizárólag a felperes olyan szubjektív véleménye volt, amely a munkavégzést semmilyen módon nem érintette, e körben konkrétumokat az alperes sem jelölt meg. Önmagában ezért a felperes fegyelmi eljárás tárgyát képező ezen kijelentése nem alapoz meg fegyelmi vétséget.

[113] A felperes 2021. július 21-i, a fegyelmi határozatban rögzített kijelentései körében az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a felek egyike sem vitatta, így azt a másodfokú bíróság is irányadónak tekintette. Ugyancsak nem érintette fellebbezés az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy a tényekre vonatkozóan a felperes a fegyelmi határozatban írtakat elismerte, és bizonyítani nem tudta azt az állítását, hogy a fegyelmi biztos kérdésére válaszolva adta elő a negatív véleményét a megbízott osztályvezetőről.

[114] A felperes által használt kifejezések a megbízott osztályvezetőjével kapcsolatosan (osztályvezető számára egy toxikus, rosszindulatú ember, akinek köszönni sem fog, Geréb, III/III., és házmester) személyiségi jogot sértő, bántó jellegű kijelentésnek minősülnek. Véleménynyilvánításával a felperes túllépte azt a keretet, ami még olyan mértékűnek tekinthető, amely a véleménynyilvánítás keretébe illeszthető. Azt is helytállóan rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a felperes az ügyészi szolgálati jogviszonyával összefüggésben adta elő ezeket a kifejezéseket, hiszen a fegyelmi eljárás során hangzottak el. A véleménynyilvánítás szabadságának korlátaira nézve az elsőfokú bíróság a bírói gyakorlatra, ennek részeként a Herbai kontra Magyarország, és a Matúz kontra Magyarország EJEB ügyekre is helytállóan utalt. Ennek megfelelően helyesen vizsgálta a szankcionált vélemény jellegét, a felperes motivációját, a közléssel az alperesnek okozott hátrányt és az alperes által alkalmazott joghátrány súlyát.

[115] Az elsőfokú bíróság helyes álláspontra helyezkedett, amikor a felperes bántó tartalmat hordozó kijelentéseivel a hivatalvesztés fegyelmi büntetést nem találta arányban állónak, a mérlegelés körében kifejtettekkel teljeskörűen egyetértett a másodfokú bíróság. Az arányosság még arra figyelemmel sem állapítható meg, hogy a felperesnek már volt kiszabott fegyelmi büntetése, amely alapján egy fizetési fokozattal való visszavetés fegyelmi büntetésben részesült jogerős bírósági döntés értelmében. A felperes nem vitatottan a munkahelyen meg nem engedhető szófordulatokat, kifejezéseket használt, azonban arra a Kúria is utalt az elsőfokú bíróság által említett határozatában (Mfv.IV.10.112/2021/4.), hogy az emberek közötti kapcsolatokban – így a munkahelyen is – előfordul, hogy egymás között, jelen nem lévő harmadik személyre vagy személyekre kifogásolható kijelentések, sértő megjegyzések hangzanak el. A perbeli esetben a felperes által tett megjegyzések ugyan erősen kifogásolhatóak voltak, amelyek a véleménynyilvánítás keretében sem megengedhetőek, de azt a felperes a megjegyzéssel nem érintett kolléga előtt, az elsőfokú bíróság által helyesen értékelt, a fentebb részletezett körülményekre figyelemmel indulatból tette meg. Nyilatkozatát a már folyamatban lévő fegyelmi eljárás fegyelmi biztosán kívül más nem hallotta, ettől ellentétet az alperes sem igazolt, a kijelentések a fegyelmi eljárás miatt és nem széles körben váltak ismertté. A felperes magatartása a munkavégzésben nem okozott fennakadást, nem akadályozta a hierarchikus alperesi szervezetben a munkafeladatok hatékony teljesítését. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság az egyedi ügy sajátosságait érdemben helyesen vizsgálta, a felperes terhére fegyelmi vétség csak a 2021. július 21-én elhangzottakkal kapcsolatban állapítható meg, annak súlya azonban a kiszabott hivatalvesztés fegyelmi büntetéssel nem áll arányban.

[116] Az Mfv.I.10.334/2018/3. számú kúriai döntésre az elsőfokú bíróság – a fellebbezésben hivatkozottakkal szemben – a fegyelmi eljárás alapjául szolgáló magatartás

téves és nem kétszeres munkáltatói minősítésének értékelése kapcsán hivatkozott és nem tért el a Kúria határozatában rögzítettektől.

[117] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntést hozott, amikor a felperes ügyészi szolgálati jogviszonyának megszüntetését jogellenesnek tekintette. Az elsőfokú bíróság azon döntését, miszerint a visszahelyezés iránti kérelmet mellőzte, valamint a végkielégítés megfizetésére kötelező rendelkezéseket a felek fellebbezéssel nem támadták, így az a felülbírálat tárgyát sem képezte.

[118] Az alperes vitatta ugyanakkor azt a körülményt, hogy a perben bizonyítást nyert a felperes keresőképesse válása. E körülménynek amiatt volt jelentősége, hogy a szolgálati jogviszony jogellenes megszüntetése miatti jogkövetkezményként megítélt elmaradt illetmény, cafetéria és ruhapénz juttatásokra a felperes jogosulttá vált-e.

[119] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság e körben is helytállóan értékelte a felek nyilatkozatait, a bizonyítékokat és azokból okszerű következtetést vont le. A felperest az elsőfokú bíróság a perfelvétel során a 11.M.71.131/2021/10. sorszámú jegyzőkönyvben felhívta, nyilatkozzon arról, hogy 2021. június 24-ét követően mettől-meddig terjedő időszakban volt keresőképtelen, illetve keresőképes és jelenleg keresőképtelen-e. Az alperes a 11. sorszámú beadványa mellékleteként orvosi igazolásokat csatolt a keresőképtelenségre vonatkozóan. Erre figyelemmel a felperes a 15. sorszámú, 2022. február 8-i keltű beadványában a keresőképtelenségére vonatkozó igazolásokkal egyezően úgy nyilatkozott, hogy 2021. december 23-ig volt keresőképtelen. A 17. sorszámú beadványában ezért 2021. december 24-től terjesztette elő az elmaradt illetmény iránti igényét, felemelve az összegszerűséget. A 20. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 7. oldalán rögzítettek szerint a felperes ismételten úgy nyilatkozott, hogy keresőképtelen állománya megszűnt és emiatt 2021. december 24. napjától a cafetéria juttatásra is igényt tart. Az alperes ugyanezen a tárgyaláson előadta, hogy a felperesi keresetváltoztatást az alapul szolgáló összegek és a számítási metodika tekintetében nem vitatja, kizárólag a késedelmi kamatra való jogosultságot. Ezt követően az elsőfokú bíróság a perfelvételt lezárta.

[120] Mindezekre figyelemmel az alperes megalapozatlanul kifogásolta az elsőfokú bíróság eljárását, a bizonyítási eljárás lefolytatását. Az alperesi nyilatkozatra figyelemmel az elsőfokú bíróságnak további anyagi pervezetést nem kellett adnia és a bizonyítási teherről való kiiktatást is helyesen mellőzte a felek egyező előadása alapján. A szakértői bizonyítás kérdésköre nem a felperes keresőképesse válásának időpontja volt. Az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe, hogy a perfelvétel lezárását megelőzően az előbb ismertetett felperesi nyilatkozatokat követően az alperes a felperesnek a keresőképtelensége megszűnése és keresőképesse válása körében tett nyilatkozatait nem vitatta, így nem vitatta azt, hogy a felperes 2021. december 23-ig volt keresőképtelen, majd 2021. december 24-től keresőképesse vált. A szakértő kirendeléséhez kapcsolódó, a szakértőhöz alperes által indítványozott kérdés – a Pp. 185. § (5) bekezdésében és 199. §-ában írt tartalmi követelményekre figyelemmel – nem pótolja a keresőképesseggel összefüggő, azt vitató alperesi perfelvételi nyilatkozatot. Mindezekre tekintettel az elmaradt illetmény és a cafeteria

juttatásokra való jogosultság kezdő időpontját helyesen vette figyelembe az elsőfokú bíróság. A fellebbezési eljárásban az ellenkérelem változtatás Pp. 373. §-ában írt feltételei nem álltak fenn így az alperes fellebbezése e körben sem megalapozott.

[121] Az összecszerűség körében az általánymunkakártérítés mértékét helyesen határozta meg az elsőfokú bíróság. Ezen döntése helyesen az Üjt. 43. § (4) bekezdésén alapul, a (3) bekezdés megjelölése nyilvánvaló elírás az elsőfokú ítéletben, ami kitűnik a jogszabály szövegének megfelelően a mérlegelésénél figyelembe vett körülményekből is. Az Üjt. 43. § (4) bekezdése ugyanis úgy rendelkezik, hogy az ügyészségi szolgálati viszony (1) bekezdésben foglalt módon történő jogellenes megszüntetése esetén az ügyész az eredeti munkakörébe való visszahelyezést nem kéri vagy a bíróság mellőzi az ügyész eredeti munkakörbe történő visszahelyezését, az ügyészségi szolgálati viszony a jogellenességet megállapító határozat jogerőre emelkedésének napján szűnik meg. Ilyen esetben a bíróság a munkáltatót a (3) bekezdésben foglaltakon felül - az eset összes körülményeinek, így különösen a jogsértés és annak következményei súlyának mérlegelésével - az ügyész legalább két-, legfeljebb tizenkét havi illetményének megfelelő összeg megfizetésére kötelezi. Mindezekből kitűnik, hogy a jogviszony jogellenes megszüntetéséhez kapcsolódó ezen marasztalás egyfajta kompenzációs káráltalánynak és nem kártérítési jogcímnek minősül. Az általánymunkakártérítés hat havi mértéke megfelel a foglalkoztatási jogviszonyok jogellenes megszüntetése esetén a kompenzációs káráltalány meghatározásánál irányadó, e körben kialakult töretlen bírói gyakorlatnak.

[122] A perbeli esetben az elsőfokú bíróság az Üjt. 43. § (4) bekezdésében foglalt körülményeket helytállóan értékelte. Megfelelően vette figyelembe a felperes hosszabb időtartamának tekinthető szolgálati (18 év), és ezen belül az ügyészként teljesített szolgálati jogviszonyának (13 év) időtartamát. A jogsértés az alperes részéről azzal együtt is súlyosnak minősül, hogy formai hibák miatt a másodfokú bíróság a fegyelmi határozat jogellenességét nem állapította meg, súlyát azonban mindenképpen növeli az, hogy az alperes által rövid idővel korábban kiszabott hivatalvesztés fegyelmi büntetés is jogellenesnek minősült. A felperest ért joghátrányként kellett értékelnie az eljáró bíróságoknak a szakértői véleményben a felperes felerősödő pszichés panaszaira tett megállapításokat, ahogy azt is, hogy abban javulás várható. Helyesen mérlegelte azt a körülményt is az elsőfokú bíróság, hogy a jogász hivatás gyakorlásától a felperes nincs elzárva. Mindezek okán a hat havi illetménynek megfelelő általánymunkakártérítés mérséklésére a másodfokú bíróság nem látott lehetőséget.

[123] A ruhapénzre vonatkozó juttatás körében az alperes az elsőfokú eljárásban az őt terhelő bizonyítási teher ellenére kizárólag a 17/2016. (XII. 23.) LÜ utasítás 29. §-ára hivatkozott. Ezen szabályozás szerint az ügyészség az ügyészségi alkalmazott hivatali öltözködését költségtérítéssel támogathatja, és a támogatásról a legfőbb ügyész dönt. Az utasítás rendelkezésből valóban nem állapítható meg, hogy a felperes a juttatásból kizárt lett volna, mivel nem szerepel benne az a kitétel, hogy rendeltetésénél fogva csak munkavégzés esetén jár, mindezt helyesen rögzítette az elsőfokú bíróság. A fellebbezési eljárásban csatolt okirati bizonyíték a Pp. 373. §-a alapján utólagos bizonyítás részeként nem fogadható el, annak feltételeit az alperes nem teljesítette, így a ruhapénzre való jogosultsága megállapítása kapcsán is megalapozott döntést hozott az elsőfokú bíróság.

[124] A perköltségre és a szakértői díj viselésére vonatkozó elsőfokú döntést érintő fellebbezés kapcsán az alábbiakat állapította meg a másodfokú bíróság. Az elsőfokú bíróság a pertárgy értékét a Pp. munkaügyi perekre irányadó speciális rendelkezése, az 512. §-a alkalmazásával – az alperes által jelzett elírás mellett – határozta meg, az helyesen 18.735.246 forintot tett ki. A pertárgyérték meghatározásakor a kereseti kérelmet kellett figyelembe venni, amelyben a felperes a szolgálati jogviszonya megszüntetését vitatva annak helyreállítását kérte. Emiatt a Pp. 512. § (1) bekezdése alapján a keresettel érintett követelés értékeként az egyévi távolléti díj összege volt irányadó, a ténylegesen megállapítható összegektől függetlenül és ehhez számítódott az Üjt. 42. § (1) bekezdése alapján járó végkielégítés összege. Ezért nem lehetett figyelembe venni a perköltség alapjául szolgáló számításoknál azt, hogy a kereseti kérelemben érvényesíteni kívánt marasztalási összeg a Pp. 512. § (1) bekezdésének rendelkezése miatt magasabb volt, mint a 12 + 6 havi illetmény összege. Mindezeket túl arra is rámutat a másodfokú bíróság, hogy a Pp. 83. § (3) bekezdése szerint a bírói mérlegeléstől függő összeg megítélésénél a perköltségre vonatkozó speciális szabályok alkalmazása akkor kizárt, ha a kért összeg nyilvánvalóan eltúlzott. Az elsőfokú bíróság nem azt állapította meg, hogy a felperes 12 havi illetmény összegére vonatkozó kérelme nyilvánvalóan eltúlzott, hanem az eset összes körülménye alapján mérsékelte azt hat havira, azzal együtt, hogy a felperes további jogcímenen előterjesztett valamennyi igényét teljes mértékben megalapozottnak találta. Továbbá az elsőfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése szerint számított perköltség (762.057 forint + áfa) összegét mérlegelési jogkörébe vonta és azt csökkentett mértékben állapította meg, az eltérést helytálló indokolással látta el, amivel a másodfokú bíróság teljeskörűen egyetértett. Az elvégzett ügyvédi munkával arányban álló a felperes javára megítélt perköltség, így annak további mérséklésére a másodfokú bíróság nem látott lehetőséget. A kifejtettekre tekintettel a szakértői díj viselésére vonatkozó rendelkezés is megalapozott volt.

[125] A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntését a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[126] A felperes fellebbezési ellenkérelmében bejelentett keresetfelemelését az ítéltábla a másodfokú eljárásban figyelembe venni nem tudta. A Pp. XXIX. fejezete a munkaügyi perekre vonatkozó speciális rendelkezéseket tartalmazza, ennek keretében az 508. § (1) bekezdésében rögzítve a munkaügyi pernek minősülő, az ott felsorolt jogviszonyokból származó pereket. Ide tartozó a Pp. 508. § (1) bekezdés c) pontja alapján a szolgálati, így az ügyészi szolgálati jogviszonnyal kapcsolatosan indított per is. Ezért a másodfokú bíróság irányadónak tekintette a Kúria Mfv.VIII.10.012/2022/5. számú döntésében írtakat, amely szerint a Pp. 521. § (2) bekezdésének további előírása értelmében a munkavállaló felperes a kereseti követelése felemelését a másodfokú eljárásban csak a fellebbezésében terjesztheti elő, vagyis akkor, ha az elsőfokú bíróság határozatának van olyan rendelkezése, amelynek megváltoztatását kívánja (Pp. 371. §). Értелеmszerűen ezért abban az esetben, ha az elsőfokú tárgyalás berekesztéséig ezen a jogcímen előterjesztett igényének az elsőfokú bíróság teljes egészében helyt adott, nincs olyan elsőfokú ítéleti rendelkezés, amelyet jogorvoslattal – fellebbezéssel, vagy csatlakozó fellebbezéssel - támadhatna. Az ezzel ellentétes érvelés nem

felel meg a Pp. egyértelmű rendelkezésének, az a jogszabály contra legem értelmezését eredményezné.

Záró rendelkezések

[127] A fellebbezési eljárásban a pertárgy értéke a Pp. 512. § (2) bekezdése és a Pp. 22. § (2) bekezdése alapján a fellebbezéssel érintett követelés összegében $[7.214.815 + 160.000 + 300.000 + 4.163.388$ (két havi átalánykártérítést meghaladó mérték) $= 11.838.435$ forint] alakult, mivel a visszahelyezés mellőzése a fellebbezés tárgyát nem képezte.

[128] Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján köteles a pernyertes felperes másodfokú perköltségét megtéríteni. Ennek összegét a fellebbezéssel érintett követelés alapul vételével a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése, valamint 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[129] A le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 46.§ (1) bekezdése szerinti fellebbezési eljárási illeték a Pp. 102.§ (6) bekezdése alapján az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja szerinti teljes személyes illetékmentessége folytán az állam terhén marad.

[130] A fellebbezést az ítéltábla a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2023. január 24.

dr. Orosz Andrea s.k.
s.k.

a tanács elnöke

dr. Szalai Beatrix s.k.

előadó bíró

dr. Laczó Adrienn Lilla

bíró